

FOUNDER/ΙΔΡΥΤΗΣ: ©METAXIA A. GEORGOPOULOU • **PUBLISHER:** DIMITRIS KYRIAKOPOULOS • **EDITOR:** DEBORAH PARSONS • **WRITERS:** ELIAS ANAGNOSTOU, JACQUELINE ANDRONICUS, MARIANNE BOTH, FEMKE BROUWER, ANNA COMINOS, ARIS EROPOULOS, PIA PANARETOS, ISMENE PANARETOS, DAPHNE PETROHILOS, IPPOLYTOS PREKKAS, CHRIS SHURETY, STEPHEN TRIFYLLIS, ANTONIA TZANNES, LITA TZORTZOPOULOS-GREGORY • **ARTWORK:** DAPHNE PETROHILOS, KONSTANTINOS KONDOLEON, DIMITRIOS MATHIOS • **PHOTOGRAPHY:** MIA BATTAGLIA, TINA TAMVAKI, STEPHEN TRIFYLLIS • **PROOFREADING:** PAULA CASSIMATIS • **EDITORIAL/ADVERTISING-ΣΥΝΤΑΞΗ/ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ:** 6944-551720, e-mail: kse.1993@yahoo.gr
FREE COMMUNITY PAPER • **ΕΛΛΗΝΟ-ΑΓΓΛΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ** • **ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ** • **ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ**

Ανοιχτά
από τις 9.00 π.μ.
έως αργά το βράδυ
για καφέ,
μεζέ και φαγητό

**KAFENEIO
PLATANOS**

Open all day
for coffee, meze
and good food

Καλλιόπη Καρύδη
τηλ.: 27360-33397

MYRTIDIA, photo by Jacqueline Andronicus

Χρυσόψαρα

KYTHERA | KAPSALI

An exciting, vibrant café on Kapsali's waterfront.
Sit back and relax on our al fresco seating
as your host Dimitri Baltzis
whips up fabulous fresh seasonal dishes.

facebook.com/chrysopsara t: 27360.31032

KYTHERIAN BROTHERHOOD
OF QUEENSLAND

Proud supporter of the
Kythera Summer Edition

The Kytherian Brotherhood of Queensland
wishes Kytherians and visitors to the island a
happy and restful summer

kbql.com.au

AMMOS

Buy a piece of
paradise in Diakofti

BRAND NEW MODERN APARTMENTS
UNDER CONSTRUCTION

See page 9 for further details ...

TRITON FERRIES

NEAPOLI - KYTHERA - ANTIKYTHERA

NEAPOLI
EXANTAS SHIPPING AGENCY
27340.22644, 27340.23480, 6987097954
neapolitickets@gmail.com

KYTHERA, Chora
KITHIRA TRAVEL
27360 31390
info@kithiratravel.gr

info@tritonferries.gr | www.tritonferries.gr

RESTAURANT
ZERVOS - MAGOS
KAPSALI

Our restaurant is popular with
yacht owners and fishermen alike

Seafood & Greek dishes

Antonis Zervos Tel.: 27360-31407/8

Κυθήδωρα

Τα δώρα των Κυθήρων
Handmade gifts with ecological footprint

Explore Kythera

- Clothes - Accessories
- Handmade Jewellery
- Herbal Cosmetics & Products
- Toys - Books - Snacks - Drinks
- Pottery Items
- Permanent Photo Exhibition
- Photography Services
- Social Media

Stamatina Tamvaki
Livadi, Kythera 80100 - +30 6977862160
www.kythidora.gr

tina.tamvaki
stamatina_tamvaki_kythira

THE KYTHERIAN ASSOCIATION OF QUEENSLAND

Christmas
Spalettta Family Dance

15TH NOVEMBER 2025

BOOKINGS:
www.kytheraqlld.org.au

Listen... Can you hear it?

Welcome to Kythera. From the monastery of Panagia Myrtidiotissa to the secret worship at Panagia Orfani during the occupation, this island is steeped in history. Carob trees are shaded by gangly eucalypts, carried to the island as seedlings in the pockets of those who left as children to run milk bars and cafes. As you walk down Chora's cobbled streets, the tales of lives long past still resonate between its walls. Pay attention to the stories still being written. If you are here when the island empties and the figs are ripe, take a moment to listen. Listen to the olive groves cry for water in those rainless years that take their fruit. Watch Greece's youth learn and grow – and come and go. For while this country breaks bread with tourism, it strips the trees bare, sharing the profits with just a few.

Kalos irthate. Welcome. We are all only passing.
As the last ferry docks in Piraeus and Kythera's residents catch their breath, this blue sea and this red sand remain, eternal.

Καλώς ορίσατε στα Κύθηρα!

Πήραμε τη φύση για φύση και απαξιούμε να την ατενίσουμε
μπας και μας εκθάβουν για τουρίστες
(Ο. Ελύτης, Αναφορά στον Ανδρέα Εμπειρικό).

Μιαν έμορφη εικόνα της φύσης που πέφτει στα μάτια σου την ατενίζεις, τη φωτογραφίζεις, τη βιντεοσκοπείς κι ας σε εκθάβουν ως τουρίστα. Εμφιαλώνεις τη φύση κι έχεις να την ανακαθίς στις δύσκολες ή τις χαρούμενες μέρες της αύριον.

Έναν έμορφο ήχο της φύσης, που πέφτει στ' αυτί σου, τον αφουγκράζεται, τον γροικάς και τον φυλακίζεις σ' ένα μαγνητόφωνο – ψηφιακό σήμερα σ' ένα κινητό τηλέφωνο – κι ας σε εκθάβουν ως τουρίστα. Έχεις, σε ώρες σιωπής, να χαϊδεύει τ' αυτί σου ο άνεμος του ακρωτηρίου κι ο φθόισος του κύματος.

Πώς ν' αμπαρώσεις όμως την πρωινή δροσιά της αρμπαρόριζας, της ρόγας του σταφυλιού στο πανέρι, του περγαμόντου ή της καθοκαιρινής βανίλιας με το κρύο νερό... Πώς να φυλακίσεις τη ευωδιά του γαρύφαλλου ή του τριαντάφυλλου, όταν χαμογελάς σε καθησυχάζουν στους κήπους και τις αυλές του νησιού μας... Πώς να φυλακίσεις τη γεύση του φιλιού της τρικυμίας σε τούτα τα νηρογάγια... (ΗΛ.ΑΝ.)

Ψαροταβέρνα - Seafood Restaurant

Ολόφρεσκα ψάρια από τη θάλασσα των Κυθήρων
Avlemonas, Kythera 80100 - tel: 27360 33722 - nikolaosbarous@gmail.com

CAS BROTHERS BATHROOM, KITCHEN AND PLUMBING SUPPLIES
SYDNEY, AUSTRALIA

αλάμυρι

Μαγειρεύοντας
Παραδοσιακά
Βελούχτα κρητικά

Το πιο καλό μέλι

Εξαιρετικό και πλούσιο μέλι
Μηλό, Κίονο, Λιμνίου
Τηλ: 2736013010
h. 6937692745
Κυθηριανός
10:00 - 14:00
h. 18:00 - 20:00

LETTERS TO THE EDITOR

AS AN AUSTRALIAN KYTHERIAN travelling from Sydney over the years I have always been grateful to see *Kythera Summer Edition* when I arrive in summer. I invariably take back several copies to show my friends who are always keen to read the latest edition. The older generation, those who couldn't travel on a regular basis or who had stopped travelling altogether, took pleasure in reading the Greek section. I would watch their faces light up as they read about names and places that brought back memories of their childhoods on Kythera. Those fortunate to have been able to travel to the island with their children would read the English section of the paper and see how the island had developed. *Kythera Summer Edition* has been kept crease free in my home in Sydney over the years. Whenever I came across a copy, I would sit down and start reading as my mind drifted to strategizing when I could next possibly visit the island. I often have friends from both Australia and Greece visit the island when I'm here. The first thing I do is hand them a copy of your *Kythera Summer Edition*. Not only does it help them to familiarise themselves with Kythera, it also has plenty of suggestions as to where to eat, and what entertainment and exhibitions to see. Plus the whole day sightseeing planners you have are the bomb! I am sure I speak for many Australian Kytherians when I say that we are proud of our heritage and are privileged to be able to hand down this patriotic spirit to the next generations. How honoured too is Kythera to have such a publication in circulation and, amazingly, it is free. *Kythera Summer Edition* has contributed so much to my adult life. I have no doubt that it helped convince me to come to Kythera ten years ago to look after my parents till the end of their days. A Big Warm Thank You to everyone involved over the years. *Lia Loukidi*

KOSMAS TZORTZOPOULOS 1994-2024

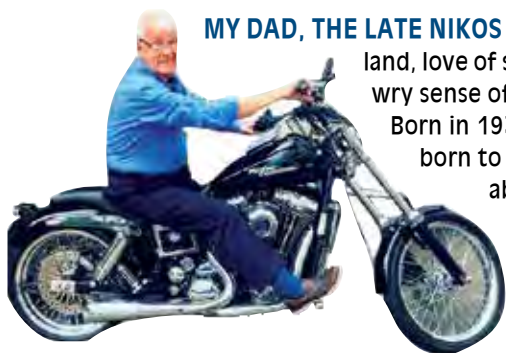
Exemplary leader, outstanding citizen, loved and missed by all who knew him

Almost every citizen of the north of this island has a story or good memory of Kosmas Tzortzopoulos. Perhaps you saw him as a child, running along the beach to play with you or, as in my case, your children. Or perhaps you noticed him as a teenager tending trees along the road and picking up rubbish. Maybe he fitted your boiler or changed a tap when he later became the polite and smiling local plumber. In any case, long before he was elected to his official post as president of the region, he could be found planting trees, clearing old footpaths alongside the Karavas stream bed, being helpful and kind to all he met. Kosmas was born to the island and raised in Plateia Ammos, first son of Nikos and Georgia, generational residents of that quiet and humble fishing village at the north of the island, as unassuming as his character. Those of his age group were born at a time when the island was on the threshold of developmental changes that are now in full swing. They are the last generation to have experienced the island still widely independent of a tourist economy, the last to have a genuine memory of donkeys on dirt roads and a bustling Sunday Bazaar in Potamos, of families clustering for the olive harvest and a community stomping grapes in stone winepresses. They were fortunate enough to have grown up without the shadow of pre industrial hardship colouring the scope of their imaginations, so it's no wonder his quiet and dependable integrity endures in the many public works and social programmes that he established as the president of the region. In character and in practice, he embraced the simplicity and independence of the past while still implementing beneficial developments for the island and its future citizens. Evidence of his affection and care for the environment and citizens of his vicinity are all around you, whether you know it or not. *Daphne Petrohilos*

WHEN A FATHER PASSES AWAY

Nikos Cominos 1937 - 2024

MY DAD, THE LATE NIKOS COMINOS, gifted us with his sense of homeland, love of simple pleasures, a strong sense of humour, a wry sense of fate and, of course, a cheeky smile.

Born in 1937 in Karavas he was the fifth of six children born to Theano and Brettos. Raised in the valley just above Portokalia, he lost his father in 1940.

By the age of five, Nikos was working a variety of jobs, including selling lemons every Sunday at the Potamos pazari, to help his struggling family. Like so many young Kytherians before him, Nikos was quick to

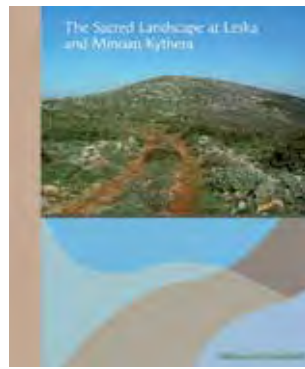
follow the call to the new world. At fifteen, he set off on the long journey to Australia where he worked in and later owned shops, and was reunited with his older brothers Charlie and Jimmy.

In Australia, Nikos re-met and married his old school friend Matina Zantiotis. Soon daughter Anna and son Brett were born. His children, along with his four granddaughters, gave Nikos much joy.

Nikos's love of Kythera were the underpinning endless stories of his early life on the island, stories he was forever stitching into the eternal embroidery of his beloved island. *Anna Cominos*

MINOAN SANCTUARY

By Michele Haniotis

Gazing up at the towering hill of Leska, behind Mylopotamos and to the North West of Mt Mermingari, it's not hard to imagine Bronze Age inhabitants walking up a path carrying food, votive figurines and pebbles to offer to the Gods at the Sanctuary at its peak.

In 2003 sherds were found at Leska that were very similar to those at the Minoan Peak Sanctuary at Agios Giorgios sto Vouno. Athenian research fellow Mercourios Georgiadis led an excavation of the site in 2012 which strongly suggested that Leska is the site of the second Minoan Peak Sanctuary on the island, associated with the sacred cave of Katafygada on the slope of Mt Mermingari.

He described his findings in an intriguing webinar in December 2024 which we were able to attend, thanks to The Friends of Museums of Kythera. His book detailing these findings, *The Sacred Landscape at Leska and Minoan Kythera*, was published in 2023 and is now available on Amazon.

- είδη βιβλιοχαρτοπωλείου
- εκπαιδευτικά παιχνίδια
- χειροποίητα τουριστικά είδη

exclusive worldwide distributors for **Antikythera mechanism** reproductions and merchandise

αποκλειστικός αντιπρόσωπος αντιγράφων του **Μηχανισμού των Αντικυθήρων** και αναμνηστικά

PANOS KALLIGEROS
Livadi, Kythera • T. 2736037077
kalligerospanos7@gmail.com
f/b: vivliogatos panos kalligeros
instagram: vivliogatos

Η ρίγανη της Ηλιοστάλακτις
Oregano from Kythera
Potamos, Kythera
available also at
STAVROS, Chora
SYM...VENI, Mylopotamos
Ευαγγελία Μεγαλοκονόμου
27360 - 33380 / 6977 993568

KYTHERA 20 YEARS FROM NOW

SOME OF OUR READERS may have heard or read about the Local Urban Plan that was announced earlier this year which seeks to lay the foundations for the future development of the island. As such, it is important that all of us locals, long term residents, business owners, farmers, tourists and members of the Diaspora alike take the time to learn what the plan entails.

The Local and Special Urban Plans have been financed by the European Union, specifically by the Recovery and Resilience Fund. Greece's Ministry of Economic Development, as the project owner, is responsible for the urban reform program, while the Technical Chamber of Greece has been assigned the role of the implementing body of all the above Local/Special Urban Plans.

Local Urban Plans (LUPs) are sets of texts, diagrams and maps that define a series of spatial, urban and environmental issues related to the spatial development and organization of a study area.

LUPs will define:

- Land uses.
- The conditions and restrictions for construction.
- Residential areas, settlement boundaries and areas for urban development.
- Protection areas and zones for the development of productive activities.
- As well as measures for adapting to climate change and emergency situations, etc.

Upon completion of the plans, "maps" and "texts" will be made available that will clearly describe what is permitted to be developed, under what building conditions and in which areas. The Local Urban Plans will then be reviewed for their legality by the Council of State (CoS) at which point they will receive final approval by Presidential Decree.

The intention is that these new urban planning tools avoid conflicting interpretations and appeals that often delay the implementation of many projects, while facilitating sustainable investment activities and protecting the environment.

Kythera is one of 277 Municipal regions taking part in this nationwide program.

Three different scenarios were presented to the Municipal Council by the researchers in early February.

- Scenario 1: Zero intervention
- Scenario 2: Mild intervention
- Scenario 3: Highly interventionist

Members of the community and various community groups were given five days to submit their responses.

Since the presentation of the three scenarios, engineer Andreas Mariatos who was the council's initial representative on the monitoring committee, has been replaced by Nicholas Magoulas. Nicholas, in consultation with the Council, has been proposing higher levels of urban development in the Scenarios.

There will be time for consultation with the community, associations, community groups and the diaspora, although going to print, *Kythera Summer Edition* has received no scheduled dates for consultations.

For more information, check out the following link: https://polsxedia.yopen.gov.gr/tps_details/B4_104

Spiral Studio
PILATES | GYROTONIC® | GYROKINESIS®

ATHENS
Argentinis Dimokratias 2,
111472, Athens, Greece

KYTHERA
Zaglanikianika, Potamos,
80200, Kythera, Greece

CONTACT:
Nofa Rigou
Tel. 0030 697 0101181

spiralstudio.eu
#Spiral Studio
@_spiral_studio

EDITORIAL

*Opposition brings concord.
Out of discord comes the fairest harmony. Heraclitus*

KYTHERA, WITH ITS OPEN FIELDS and olive groves, century old village squares, pristine beaches and breathtaking landscapes, has its roots planted firmly in the old world. This is both the source of the island's strength and its vulnerability. The new world's advanced technology, unabashed financial greed and pervasive social media has created an upheaval in local culture and rapid destruction of local life.

THE CONTROVERSY SURROUNDING the loss of the president of the Karavas region Kosmas Tzortzopoulos late last year, has left the Kytherian community in a pall of grief and anger. An all-engulfing cloud of fury has erupted from the toxically entrenched dismissal of the majority's needs, effected by a small power base. We can no longer avoid addressing these issues. Kythera needs to commit to a conscious healing.

THE EUROPEAN RECOVERY FUND has approved a comprehensive study for a Local Urban Plan for Kythera. This is the first time the Greek Government has considered the urban planning future of the island and the survival of Kythera's 65 villages. The Local Urban Plan shall be presented for consultation from August 2025. This Plan needs to address environmental sustainability and provide sustainable economic growth. At the same time, it must protect Kythera's natural resources and historic integrity.

IN THE PAST, THE ISLAND'S VISIONARIES were philanthropists and academics, many from the Kytherian diaspora and abroad. Individuals who acted on their own initiative to establish works such as the Patrikio Agricultural School in Karavas, the Old People's Home in Potamos and the High School in Chora to name but a few. In 1959, when Jurgen Koksma delivered a report on ways to improve the living conditions on Kythera to the World Council of Churches (WCC), he emphasized that this was not a short-term plan but one that would take at least 10 to 15 years to complete. Working together with the local population and the Kytherian Archdiocese, Jurgen Koksma created the foundations of the Kytherian society that we all recognise today. Now, in 2025, Kythera must implement a contemporary urban plan to help facilitate economic prosperity.

OVER THE DECADES, KYTHERIANS have been offered numerous opportunities. Projects, with the potential to change the face of Kythera, were not pursued by our public officials and community leaders who were either unwilling or unable to see the bigger picture. As a community we have not done well enough. We have fallen short as elected government officials and community representatives; as leaders and members of local cultural associations, Foundations and community groups; as teachers; as parents and friends. We haven't advocated for the inherent rights and benefits of our children and the community.

THE TRAGIC FIRES AT MATI AND THE TEMPI TRAIN DISASTER exposed the incompetence and vulnerability of the Greek judicial system. 161 citizens died and not one responsible parliamentarian has been held accountable. No words can articulate the devastation and physical and mental pain these tragedies have caused. The demonstrations of millions of Greeks both here and abroad are evidence that Greek citizens no longer have faith in the judicial and political systems that purport to represent them.

THIS LACK OF FAITH IN OUR GOVERNING INSTITUTIONS at a national level is a wake-up call for Kythera's governing bodies and associations. Corruption and intimidation within the ranks of power at all levels of government exist in all societies. The difference is in how each society approaches these transgressions, how much they learn from them and what they do to counter injustice and corruption.

IN 2025 KYTHERA'S BEST HOPE LIES in spiritual and community regeneration through planning and action. Even in the darkest of circumstances, a spark of hope can be borne by a leadership willing to show compassion, to demonstrate to the local community that it can find consensus, broker middle ground and govern with shared visions.

KYTHERA SUMMER EDITION PROPOSES that the Municipality of Kythera, working together with local associations, create a scholarship in the name of the late Kosmas Tzortzopoulos. Kosmas was passionate about his community. He gave of his time and heart. A scholarship in his name to be awarded to a student who excelled in whatever field they too were passionate about - sport, academia, art - would be a positive first healing step for a community that continues to be weighed down by a deep sadness.

KYTHERA'S LONG-TERM PROSPERITY AND PROGRESS will be secured through consensus and genuine community spirit, through Council, opposition parties and the local population working together. It is crucial that all elements of Kytherian society are considered in the current urban plan for a progressive and visionary future. Like Jurgen Koksma's plan of 1959, the 2025 Local Urban Plan demands a long-term commitment and must not serve the short-term gain of profiteers.

INHERIT
THE EARTH

It is imperative that currently pending decisions and practices protect the health, wellbeing and future of Kythera's youth. Our youth and young families are already inadequately provided for in terms of educational facilities and infrastructural support.

PHOTO BY MIA BATTAGLIA

What will they be left with if their island is sacrificed to the spectre of industrial Wind Power Turbines?

What will Kythera's youth be saddled with if the Scenario selected for the Local Urban Plan is invasive and extreme?

Kythera is currently under severe threat from an application by the Terna Energy Group (which was recently acquired by Abu Dhabi energy company Masdar) for three large sites of Wind Turbines within NATURA 2000 areas. Concerned individuals and groups have until 9 July 2025 to sign the petition against this application.

**All are welcome to sign:
kythira-windturbines.com**

Why, after waiting more than twelve months, has the SPECIAL ENVIRONMENTAL STUDY (S.E.S.) prepared for Kythera by the Ministry of Environment, which proposes a universal ban on the installation of Wind Turbines on Kythera due to its environmental value, still not been approved by ministerial decision nor become a Presidential Decree?

This is a busy summer. Following the July deadline to object to the Wind Turbines, from August the National Planning Authority shall commence consultations on the extremely significant issue of the three alternative Local Urban Plan scenarios put forward to determine the spatial organisation and development of Kythera. Again, all are welcome to participate in the consultation process. We must take care to select an option that will not destroy our children's future by allowing cruise ships, private beaches and construction on cultural and natural landscapes.

As we read in these pages, Kythera's wealth for future generations is imbedded in its unique beauty, its bird and botanical biodiversity, in its preservation of the 'human scale'. Visitors flock to this oasis precisely because it offers eco-tourism possibilities rather than mass tourism facilities. Let us not mine this diamond of an island for our own gains leaving our children to survive on the dregs of a tailings dam.

CRADLE OF GRACE

FROM THE CHAOS OF THE COSMOS emerged Gaia. Earth, in turn, gave birth to Ouranos, Sky, whom she also took as her husband. Together, they bore the Titans, the Cyclopes, and... Greeks. Fearing that his children would seize his power, Sky chose to dispose of them, burying them in the ground. But Earth grew weary of bearing children and having them taken away, and so conspired with her son, Kronos, to castrate their unloving father. Kronos (Chronos, meaning Time), who succeeded Ouranos to the throne, did just as his father had done before him choosing, however, to devour his children instead of burying them.

Let me speak of Kronos, the Greek god who consumed his own offspring. His cursed devourment was passed on through the generations, striking down, on its way even Pythagoras, the one who first introduced the word philosopher, causing him to perish from hunger. This curse continued, forcing Socrates to suicide by poisoning, while, in another prison Phidias perished behind bars, accused of arrogance.

How are we ever to be redeemed of this curse - can the extant wisdom of Socrates cast a light towards internal measure, beauty and virtue?

Let us envision Socrates deliberating with his prodigy Phaedrus, seated under the shade of the plane trees by the Ilisos River, contemplating the riddle of Life and Love

with their discussion ending in a prayer.

A prayer that every person, regardless of race or gender, should learn in childhood and carry with them throughout their life. We Greeks, should recite this prayer two to three times a day, in honour of Socrates, our forefather. And this is what the Prayer says in the Greek of that time:

"O dear Pan, and all other gods who dwell in this place, grant me internal beauty and may my external virtues be in harmony with this beauty within me. Let me deem the wise man to be truly rich, and may I possess only as much gold as a prudent man can bear and carry."

The great 'Pan' was the companion and friend of humankind, as were the other gods of the land of the Muses. According to a foreign sailor's account, the great "Pan" died on the shores of the Ionian Sea.

People prayed to these household gods for nothing more than beauty both outward and internal. With this Prayer, they sought from the gods to be granted "wealth" only in the form of wisdom. And that they might possess only as much gold as wise men could bear. After reciting their prayer, Socrates asks: "Is there anything else to consider, my dear Phaedrus? For I believe I have kept proper measure in my prayer."

Measure, my friend. Even in prayer. Especially in prayer.

According to the ancient sage, this word measure cannot be surpassed even by the Sun itself. Measure. That which revealed to humankind the Greek miracle.

Measure which built Parthenons. The Parthenons of Virtue. Greek Virtue signifies harmony and number, reveals structure and rhythm, and uncovers the therefore of reasoning. Virtue uncovers souls of good order and internal justice redeeming us, as ideal citizens, of a just Republic.

pyrgos house

**For an unforgettable Kythirian Summer
Join our activities and be delighted!**

- Guided walks
- Kythirian Cooking Workshop
- Olive Oil Soap Workshop
- Organic Olive Oil Tasting
- Thyme Honey Bee Excursion
- Canyoning Tours
- Mountain Bike Tours
- Sea Kayak Tours

Bookings and inquiries at
Pyrgos House Tourist Office - Potamos
(0030) 698986 3140 - www.pyrgoshouse.com

FADING RELIGIOUS TRADITIONS

by Stephen Trifyllis

IT'S EASY TO GET SWEEPED UP in the island's summer activities. There is another side to the island I encourage you to explore and that is its rich religious heritage.

The summer months are home to some of Kythera's most significant Paniyiria (religious festivals). The celebrations of Agia Elessa on August 1st, Agia Moni on August 6th and Myrtidia on August 15th are the island's highlights. Beyond these major festivals, there are smaller religious services and festivities held in small churches throughout the island's villages. Each church has its own special celebration, offering contemplation and stillness.

These services offer a wonderful opportunity to connect with the local community. Afterwards, morning tea is often served outside the church, where you can chat with the priest and other members of the congregation. It is a charming way to experience the day to day life of a Kytherian village and learn about the island's cultural and religious fabric. Even if you're not particularly religious, spending a couple of hours attending one of these services is a meaningful way to experience Kythera in its truest form.

I have heard wonderful stories from older villagers about the Paniyiria. My father Theodore Trifyllis and his family would leave their home in Trifyllianika before dawn, riding on donkeys to reach the Myrtidia Monastery for the early morning service of the Holy Virgin Mary (Panayia). After the service, they would picnic under the trees, sharing food and drink with other islanders, and then dance and sing to the melodies of violins. At the service held at the Paliochora fortress - a site of religious significance for over 300 years - I heard of hundreds of donkeys that would be tethered in the churchyard, having brought villagers from across the island to attend the church. What a sight! One of the most emotional services for me is the one held at the Agios Yiannis church in Trifyllianika, dedicated to St. John the Baptist. On the 28th and 29th of August every year I attend the same service my grandparents and great grandparents attended.

These occasions are an opportunity to connect with the island's soul, to witness the slow rhythms of Kytherian life that have remained largely unchanged for centuries.

You will leave with a renewed appreciation for the island's rich cultural heritage and your support will ensure these church services will continue every year. The beach will still be there tomorrow!

EXPLORING KYTHERA

Put on comfortable walking shoes, loose cool clothes, sunscreen and a hat, always carry water and walk on!

Venetian castles at Chora, Kato Hora, Avlemonas. Kato Chora offers amazing sunset views. **Paleohora**. The old capital of Kythera. The village of Agios Dimitrios ransacked in 1537 by Barbarossa. Best time to visit is late in the afternoon. **Waterfall** known as Neraida below Mylopotamos. **Natural springs** at Karavas, Viaradika, Mitata and Galani. Monasteries at Myrtidiotissa, Agios Theodoros, Agia Elessa and Agia Moni.

Pyrgos House offers a range of adventures and excursions. **Sea kayak tours**. Explore Kythera from the sea. The pristine beaches visited on the tours are accessible only by kayak or boat. **Canyoning**. Adventurous tours through Kakia Laggada gorge and Koufogi-allo. **Mountain Biking**. Tour 1 easy and relaxing, Tour 2 strenuous and adventurous.

Walk with Frank. Guided walks by Frank van Weerde, 6989.863140.

Skuba diving. At the Kythera Dive Centre in Kapsali you can opt for a single diving experience or earn your PADI Open Water Diver Certificate which allows you to dive anywhere in the world!

KYTHERA BEACHES

KYTHERA'S BEST BEACHES

range from large family beaches to secluded inlets for more private escapes. There are beaches for everyone. The sea is crystal clear and calm so dive in, swim, relax and enjoy!

Avlemonas. A picturesque diving cove set in a lush, tropical and floral setting.

Chalkos. Pebbles, deep water perfect for snorkelling.

Diakofti. Kythera's blue lagoon. Shallow, turquoise waters. **Fourni**. Clear deep blue sea and greyish pebbles.

Fyri Ammos (Kalamos). Clear green-blue waters and red-coloured pebbles.

Fyri Ammos, Kalamitsi, Lorenzo (Agia Pelagia). The red pebbles on these beaches make them unique to the island.

Kaladi. Two pebble beaches with deep blue-green waters, separated by a huge rock. **Kapsali**. Ideal beach for families. Home to the Kythera Dive Centre and Alexandros, the glass bottom boat.

Komponada. Smooth white pebbles and deep water surrounded by imposing cliffs. View of the horizon from here is gorgeous.

Laggada. Sand, fine pebbles. The beach looks towards the Peloponnesian coast.

Lykodimou. Sand and pebbles. A small cave in the middle of the beach provides shade.

Limnionas. A small cove lined with white-washed fishermen's boat houses.

Limni. A wild beach with sand, pebbles and chilled vibes.

Melidoni. A small cove with a framed view of Hytra in the distance. Clear waters with fine sand and small pebbles.

Paleopolis. The longest beach on Kythera with fine, colourful pebbles and relatively shallow waters.

Plateia Ammos. Feels like you have stepped back in time on this beautiful beach.

PHOTO BY JACQUELINE ANDRONICUS

Weather Tips. Always check the wind and choose your beach accordingly.

Northerly winds. Chalkos, Kapsali, Melidoni, Lykodimou and Routsounas are your best bets.

Westerly winds. Fyri Ammos (Kalamos), Komponada, Kaladi, Paleopoli, Avlemonas, Diakofti, Agia Pelagia, Fourni, Plateia Ammos.

Sail away to secluded beaches and Hytra islet with **Alexandros** Glass Bottom boat, 6974.022079

Ceramics Roussos
 ceramics.roussos

Περιμένουμε να σας ξεναγήσουμε στο εργαστήριό μας και να σας παρουσιάσουμε από κοντά βήμα-βήμα την διαδικασία παραγωγής των κεραμικών μας. Τα προϊόντα μας είναι διαθέσιμα απευθείας από το εργαστήριό μας, στο κατάστημά μας στη Χώρα και σε επιλεγμένα καταστήματα στο εξωτερικό. Μπορείτε να κάνετε την δική σας ειδική παραγγελία.

You are most welcome to visit our ceramics workshop where we will guide you through the manufacturing process. Our handcrafted products are available to purchase from our workshop, our shop in Chora and from selected stores abroad. We also offer a custom-made service.

Livadi Workshop: 2736031124 - Chora Shop: 2736031402
 info@ceramicsroussos.gr, www.ceramicsroussos.gr

LIDEA BOUTIQUE HOTEL

Νέα Εποχή Φιλοξενίας

Potamos, Kythira
 +30 2736031090, +30 6945193970, +30 6972364035
 www.lidea.gr
 info@lidea.gr
 LideaBoutique Hotel
 lidea_boutiquehotel

Gligoriakis Cafeneion
Thonadika

There's a reason why this traditional cafe is still going strong after well over 100 years... the view and the portokalopita (orange pie).

Hitch a ride on a passing cloud as you sit on the back verandah, sipping a coffee or ouzo, and take in the magnificent Peloponnesian coastline. The view is simply the best on the island.

Serving breakfast & brunch, club sandwiches & salads, homemade sweets, fresh juices, ouzo & coffee.

tel: +30 2736 033971
 mob: +30 6977 984112
 e-mail: cafeniotheo@gmail.com
 facebook - Instagram
 Παραδοσιακό Καφενείο Γρηγοράκη

KYTHERA NATURE MUSEUM

BE AMAZED AND ADMIRE!

By Femke Brouwer

IT WAS EARLY NOVEMBER

when I visited Robin in her Kythera Nature Museum in Kypriotianika. It was the first really rainy day in the north, with good steady life-giving water after another dry, hot summer. We greeted each other, full of laughter, so joyful and exuberant. Sheep with fluffy coats stand like luminous halos in the field. We hold our breath: is nature resilient enough to recover?

Robin Tzannes, preparing the skeleton of an eel

In the small tranquil village, overlooking a mystical landscape with cypresses and old olive trees, you will find the Museum and the house where Robin lives with her artist husband George Tzannes. "We bought a ruin and George turned it into a house. Living here has everything, we are a real community, everyone in the village is κουμπάρα (koumpara), and farming is still done as it was a hundred years ago."

Robin and George met in New York which is also their home town, where their children, family and friends live. Half of the year they enjoy museums, parks and the energy that the city provides while the other half they spend in Kythera, for them a perfect combination of both worlds that they love so much. Robin was raised in a family where nature was part of life. Her mother was a wonderful gardener and passed on her love for all living things to her children. "Nature was always a wonderful thing to hold, to look at and interact with", says Robin. "At a very young age I put flowers in books and had collections of bugs. We had all kinds of pets and regularly brought temporary guests into the house, such as frogs, insects and snakes. We were never afraid, just fascinated and I'm so grateful that we grew up this way."

"When I first came to Kythera with George, I was so amazed at how rich the island's natural life was. I did not immediately start collecting. Then in the late 80's we found two dead owls in our house in Fratsia when we came home after a holiday. Just bones and feathers, so incredibly beautiful. I put them on a bookshelf to admire, and people loved it! From then on, I put everything I found on the shelf. That was the beginning of the museum."

Robin has built up a beautiful collection of feathers, shells, fossils, all sorts of rocks, dried plants, skeletons and insects. She did not find everything herself and nothing is ever killed

for the Museum. Her sons often came home with all kinds of things, friends too. Each object has its own story - such as the Murex shell. In ancient times purple dye was extracted from this sea snail on Kythera, which gave the island the name Porphyrousa. A real *Homer experience* as a visitor to the Museum noted. Not to mention the thrill of holding a real meteorite in your hands, a find from the beach in Plateia Ammos.

Robin is always learning and loves to talk about her work. It is a big job to clean and reconstruct some of the exhibits. A dolphin head, buried to be 'defleshed', was to her bewilderment dug up by a dog. Luckily it was found again by her sons, but with many teeth missing. Then there was the question of

how to keep the collection free from vermin? Fortunately, botanists and a geologist who live on the island very kindly provide her with information and advice.

The collection is exhibited in beautiful wooden cabinets, all made by George. The moment you enter the Museum you can feel time slow down. The simple act of being aware of nature's beauty and ingenuity, of focussing on all the living things Kythera has to offer can change our outlook on life.

In all things of nature, there is something of the marvellous, was Aristotle's comment on the rewards of close observation. And that is exactly what Robin Tzannes wants us to experience.

**Kythera Nature Museum,
by appointment only - Admission
is free and children are welcome.**

KytheraNature@gmail.com

THE POND OF SKLIRI
AND ITS PRESERVATION

SOUTH OF THE MUNICIPAL ROAD running from the main north-south road to the village of Aloizianika, at the top of the Skliri Pass, lies a location of special environmental interest for Kythera: a small fresh-water pond surrounded by bulrushes and low vegetation, the result of decades during which local residents used to dig there in search of clay with which they would waterproof their roofs. With the passage of time, the excavation grew ever deeper, while the clay surface collected and preserved the rainwater. Though anthropogenic in origin, the spot rapidly acquired a significant environmental importance as rushes and other aquatic vegetation became established, while wild birds and animals would regularly congregate there to drink and bathe.

One of the first projects undertaken by the Kythera Green Citizens Movement was the cleanup and protection of this location, which had become choked by rubbish and building rubble, with the lake near extinction. With permission from the Municipality, volunteers organised an initial cleanup and enclosed the space. In February, funds were raised for the removal of substantial amounts of rubble using a backhoe and truck. As a result, the site has revived as if by magic and the surface of the pond has more than tripled. A further cleanup is programmed for this autumn.

THE MUNICIPALITY OF KYTHERA
in collaboration with
**THE FRIENDS OF MUSEUMS
OF KYTHERA**

Architect's plan of proposed Migration Museum of Kythera
Αρχιτεκτονικό σχέδιο του μελλοντικού Μουσείου Μετανάστευσης Κυθήρων

We await your family story!
*Αναμένουμε την δική σας
οικογενειακή Ιστορία!*

For more information/Πληροφορίες: fmk@fmk.gr

Accounts for fundraising purposes
Piraeus Bank: GR8901713520006352162189382
PayPal: fmk@email.com

Friends of Museums of Kythera, 80200, Potamos
Office hours Wed/Sun 11:00-13:30
or by appointment +30 6977091117

follow your art
One island.
A thousand ideas.
Chora & Kapsali, Kythera
info@followyourart.gr

AMMOS
AMMOS DIAKOFTI PROJECT
Breaks Ground
with Australian Expertise

Construction has commenced on our boutique Apartments in Diakofti, Kythera, with works progressing smoothly and completion planned for end of 2026. This milestone marks the next chapter in delivering a development shaped by Australian experience and know-how. Led by Australian developers Anthony Conomos and Amanda Talbot and interiors by award-winning Mary Durack, the project is being built by engineer George Fatseas and designed by architect Panos Mavrommatis. Together, this expert team is bringing unparalleled quality and vision to Kythera, creating a new standard of serene island luxury by the Ionian Sea. Discover more details on p. 9 advertisement.

ΕΞΑΝΤΑΣ
ΒΙΒΛΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ & ΠΡΟΪΟΝΤΑ

- Παροχή Internet & Τηλεφωνία
- Πληρωμή Λογαριασμών - Παράβολα
- Ολοκληρωμένα Συστήματα Ασφαλείας
- Βιβλία - δώρα - Εκτυπώσεις
- Είδη γραφείου - Μελάνια - Υπολογιστές
- Δίκτυα - Τηλέφωνα - Αξεσουάρ
- Εφημερίδες & Περιοδικά

EETT
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΤΕΛΕΦΩΝΟ

E-SHOP: WWW.EXANDAS.COM.GR

ΠΟΤΑΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ ☎ 27360 33149 ✉ info@exandas.com.gr

Canon brother

Meeting place
of Potamos - 6.30 am till late!

**ΚΑΦΕΝΕΙΟΝ
ο Ποταμός**

Spoon sweets,
home-made Greek sweets,
light meals, ouzo & meze

Outdoor seating
in Potamos square

Potamos, Kythera
tel: +30 27360 34191

MYTHICAL KYTHIRA

THE LIFE OF MY GRANDFATHER JOHN ANDRONICUS

By Jacqueline Andronicus (www.mythicalkythira.com)

Images of Kythira 1950 by John Andronicus

Drawn to explore her family's historic connection to Greece, photographer Jacqueline Andronicus travelled to her ancestral homeland of Kythira. Over the years, as she photographed the 'wildness' of Kythira, the purpose of her journey revealed itself - to tell her grandfather's story and share her photographs of Kythira. Jacqueline has recently completed a photo book titled *Mythical Kythira*, with breathtaking photographs and stories, weaving together generations of love for Kythira. Following is an excerpt from Jacqueline's soon to be published book detailing the life of her grandfather John Andronicus and the story of the renowned Andronicus Coffee empire.

MY GRANDFATHER JOHN ANDRONICUS was the youngest of eleven children, born October 1894 in Mylopotamos to fisherman Damianos Nicholas and his wife Vassiliki, nee Karidis. Like many Greek families, the Andronicus brothers threw off the confines of island life and sought adventure in Australia, where even in the early days of the 20th century a considerable Greek community was being established. In October 1908, at the age of 13, young John left Kythira, boarding 'The Bremen' and carrying the blessings of his parents, and the "good luck" wishes of his friends. At the Suez Canal, he disembarked and spent a month with his uncle Emanuel Carydis, who was fond of coffee. During the month John spent there he came to learn quite a bit about coffee and coffee making. It was the start of what became a consuming lifetime dedication.

He arrived in Sydney in November 1908, and having learnt a little English on the voyage, was able to pick up the language quickly when he went to West Maitland to live with his brother Mick. John later left to join his brothers Nicholas and George in Tamworth, before joining his brothers Charles and Emanuel in Sydney. In 1910 they invited John to come and learn the business in their new store at 197 George Street. Andronicus Bros was one of Australia's earliest commercial coffee roasting businesses. John eagerly seized the opportunity, moving into the top floor of the premises. From the day he arrived it was hard work, but work he loved. At this time they were roasting 90kg of coffee every day. Their trademark became 'AB - Always Best'.

The years after World War 1 saw steady but increasing prosperity for the Andronicus Bros business. In 1928 John married my grandmother Kathleen

BOOK DIRECT WITH US BEST RATE GUARANTEE

AGIA PELAGIA - KYTHIRA - GREECE
 Tel: +30 27360 33926 - +30 27360 33927
 e-mail: info@pelagia-aphrodite.com
 website: www.pelagia-aphrodite.com

Gordon, who became a tremendous partner as well as an inspiration, she knew every facet of the business. Working 14 hours a day, 7 days a week, for many years and producing two beautiful sons Charles and George, she contributed greatly to the success of the business. The opening of the Sydney Harbour Bridge in 1932 had an adverse effect on the business. Pedestrian and vehicular traffic which previously travelled down George Street to the busy ferry wharf at Circular Quay was now diverted. Trade at the shop slowed markedly and to deal with this, John placed more emphasis on wholesaling. Through the 1930's the brothers started to develop separate interests and John began to emerge as principal within the coffee empire. In 1936 he and Kathleen became sole proprietors of the 197 George Street business. They concentrated on the lines they knew best, having an ever-growing reputation in coffee, tea and hand dipped chocolates.

World War II brought difficulties and welcome bonuses, with a remarkable increase in the consumption of coffee in Australia. The influx of European migrants helped acquaint Australians with foreign tastes and increased the popularity of European foods, so they later diversified with the inclusion of continental food items such as olives, assorted traditional cheeses, halva and sesame seeds. The war and post war years were very competitive ones in the coffee business. Following a suggestion by Kathleen, the shop was modernised and an espresso bar installed. They installed a 'La Caramali' espresso machine, with fancy lights like a grand poker machine. The stand up bar embodied the real espresso concept, no sitting down with your newspaper, have your coffee and go. It was standing room only at this popular meeting place, the aroma of freshly roasted coffee wafting down George Street attracted customers in droves, they would turn over 200 - 300 people every lunchtime.

It was a beautiful shop, having big box windows in the front with brass corners and brass handles on the double front doors, which were polished every day. Inside was a long counter, behind it a huge chest of drawers eight metres long, made of pale oak, containing sixty drawers filled with chocolates. Down the end was the coffee and the magnificent brass roaster, roasting some 200 pounds of beans every day. All the bean varieties were stored in square tins;

Indian Mysore, Costa Rica, Columbia, Kenya, Tanganyika, Kilimanjaro, Brazilian Santos, Arabian Mocha and Matari and Sasani from Yemen. With all the freshly roasted coffee and brewing tea, the shop exuded exotic aromas. The Club Blend was used in the shop, a darker roast blend of Arabian Mocha and Kenya, toned down for the Australian taste, not the strong Italian flavour.

In 1950 John Andronicus returned home to Kythira, it was his first time in 43 years since leaving but he never forgot his homeland. He had remembered a busy town and a public school packed with children. By 1950 Mylopotamos was a quiet village with the school 3/4's empty, many houses uninhabited shells. The population a mere 3000 with 38000 having settled in NSW alone. In 1964 he took Kathleen to Kythira, to introduce her to his family and show her the beauty of his homeland.

The teenage sons of John and Kathleen often helped out in the shop at 197 George Street, spending many school holidays involved in the business and learning the trade. They could not wait to finish school and join their parents in the business and in 1948 the brothers became part of the Andronicus Coffee empire. My father George recalled his duty was to stack and store the coffee off a truck carrying four to five tonnes of beans. Most bags weighed 60kg but the Arabian Mocha weighed close to 80kg. They stored them out the back, stacked to the ceiling which was six metres high, regularly climbing up and down the ladder with the heavy coffee bags slung over their shoulders. The small store could not support three families, so in the early 1960s the brothers Charles and George established their own wholesale company, Andronicus Coffee Pty Ltd. Opening their first factory in Crows Nest on Sydney's Lower North Shore, they took over the roasting for the store and wholesale orders. My father recalls the roasters at 197 George Street had a flue which stretched up three floors. It was a real fire hazard. In 1963, the need for even larger premises, saw them secure land in West Ryde to build a factory. It was an exciting project, to be set up specifically as a coffee factory. They opened their doors in 1965. Fourteen years later in 1979, the increasing need for expansion saw the brothers building a much larger factory in Castle Hill. Charles feeling the need for a change in direction, sold his share of the business to George and opened Cafe Andronicus, the first of his many popular coffee lounges in Sydney. Andronicus Coffee continued to thrive under the guidance of George, until the successful sale of the business to Nestle in 1986, marking the end of an era for one of the best known importers of coffee in Australia in the 20th century.

John, together with his wife Kathleen, continued at the George Street shop until 1973. After 63 years, the business closed, and the building was demolished as part of a major redevelopment, becoming The Regent Hotel. The boys walked out of the shop with their father for the last time February 1973. "It was a dramatic day," John Andronicus exclaimed, "I've had enough, they can take me now, I have done it all." Four months after the closure of 197 George Street, John Andronicus passed away peacefully in his sleep. He was a tired but happy man, having witnessed the growth of a remarkable empire.

KYTHERIAN ASSOCIATION of Australia

Connecting Kytherians and Philokytherians in Australia since 1922

Celebrating 103 Years of the KAA

RESPECTING THE PAST... EMBRACING THE FUTURE!

Kytherian Ladies Auxiliary
Kytherian Youth Association (KYA)
Kytherian Ball Committee
Kytherian Young Families Group (KYFG)
Kytherian Mums and Bubs
Kytherian World Heritage Fund (KWHF)
K4WD & Recreation Club
Karavitiko Symposium
Kytherian Association Wine Club (KAWK)
Nicholas A.Aroney Library & Archives
Kytherian Soccer
Affiliated Bodies
Kythcare
Kythera Family Net

Kythera House: Suite 1, 24 King St
Rockdale NSW 2216 Australia
P: (02) 9599 6998
E: admin@kytherianassociation.com.au

Australia's connection to Kythera
Join us: www.kytherianassociation.com.au
Facebook: The Kythera Connection
Instagram: kytherian.assoc.of.australia

Become a member, scan the QR code

The Kytherian Association of Australia proudly supports

Kythera Summer Edition

WATER. THE STUFF OF LIFE

By Aris Eropoulos

"GIVEN THE PHYSIOGNOMY OF CERIGO just described, rivers of any importance could not be expected to occur. There are several streams, however, which continue to run throughout the whole year. One rises from the central chain of mountains near the village of Mylopotamos. Another rises near the village of Mitata; a third runs through the village of Carova, turns also many mills. There are other less important rivulets but not worthy of particular notice.¹"

A cursory glance at Kythera's topography reveals a landscape that has been drying out for a long, long time. The large water course at Paleopoli and the broad, dry stream bed at Platia Ammos suggest a time - now far distant - when water was once abundant.

Moving forward into modern times, the presence of industrial relics alongside various waterways is clear evidence of the drying out of the landscape. Five watermills (still active as recently as 1923²) once dotted the creek in Karavas. Mitata also supported five mills, while the greatest concentration and largest number of watermills was to be found in the ravine at Mylopotamos.

The Mylopotamos mills are important cultural and industrial artefacts. They are critical to the island's social and environmental landscape, acting as a magnet for locals, tourists and hikers alike.

PHOTO: FRANK VAN WEERDE

We can marvel at the ingenuity of their construction, at the hydro engineering skill that channeled water to them, making them into viable commercial assets. But they are not so marvellous without the water that made them work. This was highlighted in recent years when the watercourse through the Mylopotamos ravine dried out entirely. No more waterfalls; no more leaping from crags into the water pools below; and no more the incessant, noisy gurgle of water running into the ravine. It was a sobering experience.

Kythera's mills were abandoned years ago, not because of climate change, rather it was emigration and changing agricultural practices that caused their demise. If we don't start to focus on water management, we might find our community going the same way as the mills. Abandoned.

We are not alone in this challenge. Changing weather patterns, such as a dramatic decline in the amount of rainfall or a major change in the distribution of rain throughout the year, challenge a large number of communities. It requires adaptation. And few communities in the western world have been fast to do so. With the Local Urban Plan (TPS) development model for Kythera having been released for public comment in February of this year, this topic is of immediate relevance. For no matter which path the community elects to go, water will be the central issue, either constraining or enabling our ambitions as a community.

Given the volume of rain this past winter, the urgency around adaptation might not seem so pressing. But with rainfall of approximately 540mm per annum, which places our annual rainfall out of the semi-arid zone by an extremely slim 20mm margin, and with little apparent appetite on the island (or elsewhere for that matter) to build dams, here are a few simple ideas to drive water security. Every flat surface needs to act as a collection area for water. Traditional design techniques on Kythera and similar islands have long put architecture into the mix in water catchment and retention. With flat surfaces connected to a sterna, you are on the road to water security. While I would be surprised if anyone building now did not include a sterna in their plans, what about ensuring that no new building or development approvals are granted without a water capture and catchment plan as part of the development? Grey water recycling is also an important element in the mix. A tourism development of scale would comprise hundreds of square meters of flat surfaces and hardstand. A water catchment, storage and recycling plan ought to be a core part of any planning application. Such an approach imposes an obligation upon all of us, whether resident or developer, to acknowledge the environment in which we live and our individual and community responsibilities to act to mitigate our claim on water resources.

We also must remember that town water is a relatively recent service on

Kythera. This year *The Kytherian Genealogy Project* published photos dated from the 1960's showing trenches being dug to connect Potamos to the water service – a salient reminder that for the largest part of the human history of this island tap water was not available. And yet the island has historically supported a larger population than it does today. In the 1870's, for example, the population was estimated to be 12,000. The island also supported extensive agriculture. The British survey of Cerigo in 1838 records 12,000 acres of agriculture and 5,000 acres of grazing land. Interestingly wine acreage was only 1,152 acres, with olives even less at 514 acres. Back in 1836, Kytherians were cultivating a wide range of crops, all of which required water, over thousands of acres of land. Perhaps we should be more ambitious? What about utilizing the entire hard surface of the village as water catchment to create a community sterna? Imagine the perivolia each community could sustain? Reduce the amount of food imported to the island and create more local employment – perhaps even consider re-establishing some of the old agricultural practices that were once commonplace, in addition to the current beekeeping and salt harvesting. In reading the historical record, Kytherian onions were once highly esteemed as was our Muscat wine. Sure, this might sound like I want us to return to an agrarian past, but that's not the point. The point is water management gives our community the capacity to adapt and innovate and diversify our economic base.

In a world of increasing sameness, a return to those things that enhance the uniqueness of our island are important sources of strength and resilience for our community. This is the economy that water drives. Given the reality of climate change, the preservation, storage and use of water ought to be our primary community concern.

1. The Edinburgh New Philosophical Journal, 1838
 2. The Karava Water Project, 2017

PHOTO: FRANK VAN WEERDE

The Watermills of Kythera

By Marianne Both

THIS INTERESTING and informative book about Kythera's watermills published in 2005, by Yannis G. Kasimatis, explores the history of watermills, from their origins in ancient times to those more contemporary mills in Greece and

in particular, on Kythera. While there were once thousands of watermills on the Greek mainland and larger islands, the author focuses on the areas of Kythera where watermills were located. Spread across the island, there were several streams that flowed to the sea. The watermills were built downstream alongside these streams, allowing water to flow down purpose-built channels that supplied each of the mills.

One illustration, reproduced above, shows the locations of most of Mylopotamos's mills, starting at the village and heading down the valley to Kalami Beach. The names of the former owners are mentioned. The book also contains a schematic diagram, drawn by the author, illustrating the mechanical operation of a watermill. The diagram shows the tapered shaft (βουτσι) where the water entered with great force, driving the horizontal wheel which turned the higher placed millstones. From the diagram it is also possible to see how the grain was ground into flour. On the bottom right we can see (έξοδος νερού) where the water flows out to continue its way downstream to a lower mill and then, finally, to the sea.

The *Watermills of Kythera*, unfortunately no longer in print, is a remarkable book that leaves a vivid impression of what life was once like on Kythera.

KYTHIRIAN BROTHERHOOD OF QUEENSLAND

Contact us to discuss your ideas and initiatives that we could support to advance the Greek and Kytherian legacy throughout Queensland Australia and on our beautiful island of Kythera

kbql.com.au

30 years KYTHIRA SUMMER EDITION

Tread lightly and enjoy your summer!

Kythera Summer Edition supporting sustainable tourism for Kythera since 1993

Kythera Summer Edition

KYTHIRA TAXI
private transfers & tours

Private Transfers, Sightseeing Tours, Beach Hopping

ILIAS PROGOULAKIS

+30 6944 260571
 iliasp65@gmail.com
 Livadi, 80100 Kythira
<https://kythirataxi.gr/>

THE WATERMILLS ON KYTHERA

by Marianne Both

IT MUST BE DIFFICULT for anyone who has experienced the drought over the summer months in recent years to imagine that Kythera was once a water-rich island with many streams. Along those streams stood watermills that ground the grain grown by the locals into the flour they used to bake bread and other products.

Watermills, built to optimise the power of water, have existed in Greece and elsewhere since ancient times. Kythera supported 78 watermills spread across the island. There were 23 mills in Mylopotamos alone. Mylopotamos literally means 'River of Mills'. The water of the now almost dried-up stream flowed from above the village via specially constructed channels down to the various mills. The downward pressure caused by the water that entered the deep, tapered mill shafts generated

the power that drove the millstones.

The watermills were built in the 16th century and were in constant use until the various waves of emigration from Kythera that began in 1890 and ended in the 1940s caused them slowly but surely to fall into disuse. The last watermill finally closed in 1948. In the years that followed, the island's mills fell into ruins. With the exception of the first mill, which you pass when you descend from Mylopotamos along a steep footpath leading to the Fonissa waterfall, the watermills eventually disappeared from sight, buried under lush vegetation.

The path that ran alongside the various mills was also completely overgrown. But in 2004, the mills and the path were rediscovered by Frank van Weerde of Pyrgos House in Potamos. Frank's curiosity had been aroused earlier that year when a resident of Platia Ammos had told him about the mills. After three attempts to enter the barely passable area, Frank finally came across the ruins of several mills. To his great surprise, large volumes of water flowed forcefully past the mills via a series of waterfalls, eventually running into a small lake. Deep enough to be swimmable, this lake was frequented by hikers until only a few years ago.

The watermill valley in Mylopotamos was made accessible to hikers

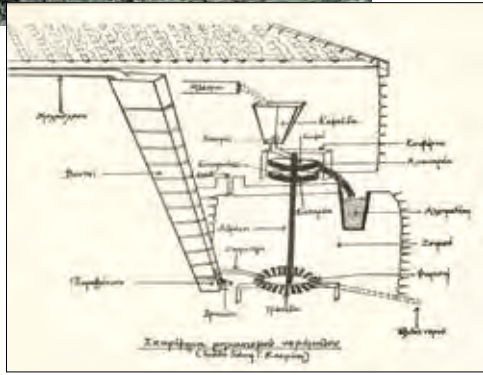
in 2004-2005 through the joint efforts of the municipality of Kythera, the village association of Mylopotamos, various private individuals, Kipa/Kythera Trails and Pyrgos House. The current hiking trail runs from the Fonissa waterfall via the Filippas watermill to the more distant ruins. The walk through the watermill valley is also described in the Pyrgos House Hiking Guide Kythera

on Foot under Walks 17 and 18. This guide is published in four languages and can be purchased at Pyrgos House and in bookshops in Potamos and Livadi.

Worth mentioning is the above-mentioned Filippas watermill, which you pass as you head down the valley. In 2007 Filippas, the grandson and namesake of the last miller, who lived in the United States, decided to restore his grandfather's watermill. The mill had been in the family for over 350 years. As a child Filippas had seen his grandfather at work and knew how the mill worked. Its restoration, a labour of love, was described in the travel guides about Kythera. Next to the terrace at the mill there is also a beautifully landscaped garden. Until a few years ago you could enjoy a coffee at the mill and look around the interior workings as Filippas explained how the system operated. That, unfortunately, came to an end after Filippas's sudden death. You can still observe the course of the water that is channelled to the mill, however, and the building's exterior is a stunning picture of the original construction.

While there were water mills alongside streams elsewhere on the island, their ruins are mostly inaccessible. You can still come across ruins of water mills, however, if you do Walk 12 from Kythera on Foot. This walk starts in Potamos and runs via Kousounari where the mills are located in a beautiful wooded area.

What is missing today, however, is sufficient water. In recent years, Kythera has suffered from severe drought with much less rain falling over the winter months than was usual in the past. As a consequence, the Fonissa waterfall has dried up in recent years and barely any water flowed through the stream in the watermill valley. Drought is a problem that many countries are struggling with. Fortunately, it has rained regularly this winter and the water channels of Mylopotamos ran once more. This spring, as I am writing this, the water is again flowing into the stream in the watermill valley via the Fonissa waterfall. It remains to be seen whether this will prove to be enough water to continue to feed the stream this summer. Let us hope – despite global climate change – that sufficient rain will continue to fall on Kythera during the coming winters.

After close to four years of drought, hope and joy has returned. Thanks to a winter of abundant rain, Mylopotamos's waterfall and historic water mills are once again flowing.

Μετά από σχεδόν τέσσερα χρόνια ανομβρίας, η περιοχή του καταρράκτη Μυλοποτάμου και των ιστορικών νερόμυλων στην ευρύτερη περιοχή είχαν στερέψει και οι ελπιδες για να τρέξει ξανά νερό είχαν χαθεί. Φέτος οι ικανοποιητικές βροχές στο νησί μας, έφεραν πάλι το χαμόγελο στα πρόσωπά μας.

AMMOS

BRAND NEW MODERN APARTMENTS FOR SALE IN DIAKOFTI

NOW UNDER CONSTRUCTION

CONSTRUCTION COMPLETED BY END 2026

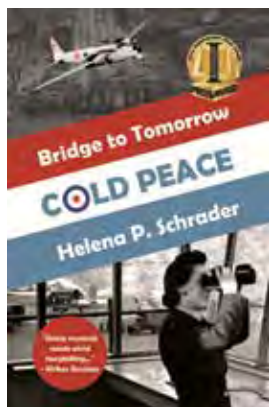
- Choose from 12 apartments – studio or 1, 2 & 3 bedroom apartments
- Traditional Greek architecture, designed in sympathy with the island landscape
- Ultra-secure for lock up and go
- The perfect balance of past and present, the environment and principles of sustainability
- Developed by experienced Australian developer, Kent Developments, and local builder George Fatseas

TO REGISTER YOUR INTEREST OR STAY INFORMED
VISIT KENTCOLLECTIONS.GR

The images contained in this marketing material are indicative only.

BRINGING HISTORY TO LIFE

WHAT DO ANCIENT SPARTA, Berlin, Women Pilots in WW2 and the Crusades have in common? Why, Kythera of course.

Helena Schrader is the author of six critically acclaimed non-fiction history books and twenty historical novels, twelve of which have earned one or more literary awards. She holds a PhD in history from the University of Hamburg, which she earned with a ground breaking biography of a leader of the German Resistance to Hitler. And, as if that wasn't enough, from 2005 to 2016 she also served as an American diplomat in Europe and Africa.

Born in Ann Arbor, Michigan, the daughter of a peripatetic professor, she travelled frequently as a child, living in Japan, Brazil, England and Kentucky. Home, however, was always an old, white clapboard house perched above the boatyard in East Blue Hill where she spent much of her

childhood sailing the Maine coast.

Perhaps it was the sailing connection that first brought Helena and her husband Herbert to Kythera in 2006. Clearly, they must have fallen in love with the island as the following year they bought some land. They finished building their house in 2014 and made the transition from tourists to permanent residents after retirement in 2018.

An Amazon No. 1 best-selling author in 20th Century and Military Historical Fiction, Helena's chief areas of expertise are Aviation, WWII, Ancient Sparta and the Crusader states. Her current project *Bridge of Tomorrow* is a three-part series on Russia's year-long blockade of Berlin which triggered the most massive airlift in aviation history. It brings to life the men and women who overcame unprecedented challenges to undertake a humanitarian mission - and ultimately succeeded in delivering the most spectacular logistical achievement of the 20th Century. *Cold Peace*, the first in the series and winner of six literary awards, sets the stage for the Blockade and Airlift. *Cold War* explores the enormous challenges faced by the Allies while *Cold*

Victory depicts the conclusion of the Blockade and the price paid for Berlin's freedom.

Helena has also written six novels set in Ancient Sparta, among them the *Leonidas Trilogy*. It was a passion for ancient Sparta and the realization that the modern depiction of Sparta was at odds with the archaeological and historical evidence that inspired her to explore this ancient society. The third book in her *Leonidas Trilogy* has been translated and released in Greece.

Helena's e-books are available to purchase on Kindle, Nook, Kobo, Apple iBookstore, Google and Hummingbird. To learn more about Helena follow her author blog: <https://schradershistoricalfiction.blogspot.com> or on her web address: <https://helenapschrader.net>

LOCAL IS ALWAYS BEST

Do you sometimes wonder how long your fruit and veggies have been sitting in cold storage before they end up on the supermarket shelf? Why would you buy a tomato that was grown in Crete when you can buy one that was grown two kilometres up the road? Local is always best. It's always fresher, always tastier.

Two independent Kytherian supermarkets that are proud to support local growers and producers are **Gikas Supermarket** in Potamos, and **Vardas Supermarket** in Livadi. Both stocking locally grown fruit and veggies, herbs and sea salt, Kytherian wines and Fatourada.

Shop where all the foodies go!!

ANIMAL AID KYTHIRA

is a licensed animal charity dedicated to helping all animals -domestic, stray or wild- on land, sea and air.

Dedicated volunteers in cooperation with the local municipality and Kythera's only veterinarian, Katherine Stathatos, participate in sterilisation campaigns, as well as rescuing animals in distress. Animal Aid Kythira also encourages and supports residents to sterilise their animals, to adopt strays and in general to improve the health and well-being of Kythera's animals.

As a non-profit organization Animal Aid Kythira relies solely on donations and its team of dedicated volunteers.

Donations: National Bank of Greece, Animal Aid Kythira

IBAN: 0380 0000038 00030 6787 BIC/SWIFT ETHNGRAA

www.animalaidkythira.com, F/b Animal Aid Kythira, email aakythira@gmail.com

DRONE PHOTOGRAPHY

Take Kythera back home with you. Drone your properties and houses, or favourite villages, beaches, churches & landscapes from the air. Videos and photos can be stored on a USB stick that you can put on your lap top. Print stunning posters and prints for your home.

Phone Stephen Trifyllis on 6984.778201

ALLCOMERS
MUSIC

By Chris Shurety

IN 2002, two members of the East London Late Starter Orchestra (ELLSO), searching for an idyllic place in Greece to hold a music course, happened on Kythera.

An early evening arrival by ferry at Agia Pelagia, a cliff edge climb to traverse the island and an exhilarating descent for a fish meal in Kapsali were proof enough that the perfect place had been found. The fact that Kythera boasted a composer, a wind band, an active arts scene and the prospect of a seafront amphitheatre

were welcome bonuses.

Originally intended as a one-off event to celebrate 21 years of ELLSO string teaching, the orchestral course has taken place every year since (bar one COVID intermission). Now organised by Allcomers Music, the course brings 40 musicians to the island every May.

Allcomers Music is dedicated to encouraging and supporting participation in the arts. As part of its mission, it organised a 'taster' lesson for island residents, in May 2019. Led by Athens-based violinist Danaï Loukidi, the lesson set out to demonstrate that anyone can learn to play an instrument, whatever their age and previous experience.

The result, in October of that year, was the creation of an embryo Kythera Community String Orchestra. Since then, under the tutelage of Danaï and continued support from Allcomers Music, the group has grown in number and experience such that, over the past winter it met weekly on Sunday afternoons in the Philharmoniki mainly as a self-help chamber ensemble.

Learning to play an instrument and making music with others is one of the most rewarding journeys one can make in life. The Kythera Community String Orchestra is always open to new comers and has instruments it can loan and links to tutors.

If you are interested and want to know more about the orchestra contact

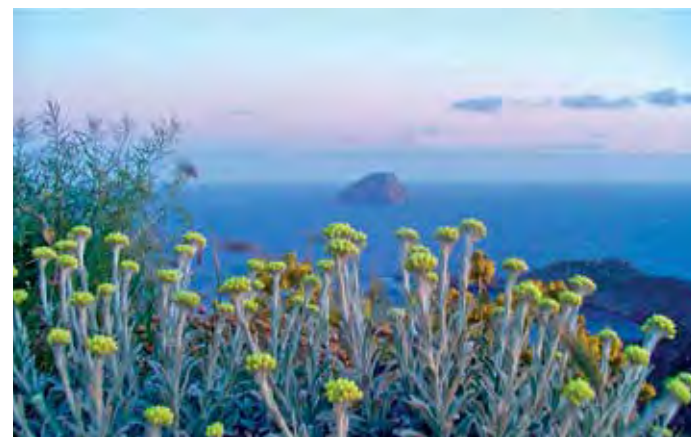
Lia Loukidi

698 445 6911

leah.mad@hotmail.com

BIRD ON A WIRE

By Aris Eropoulos

THE SONG BIRD ON A WIRE, was written by the musician Leonard Cohen on the island of Hydra. Cohen resided on Hydra during the 1960's, joining an expatriate community that included the Australian authors Charmian Clift (author of *Peel Me a Lotus*) and George Johnson (author of *My Brother Jack*). It was said that the inspiration for the song was a bird spied out of Cohen's bedroom window. It wasn't the bird that was unusual; rather, it was the wire upon which it alighted.

The meaning of the song has been much debated. Whatever reading of the song you elect, *Bird on a Wire* has an alternative significance. The bird on the wire represents modernity intruding upon Hydra. Here, finally, were the first wires slung between transmission poles that would bring electric lighting to Hydra. Life was transformed. Doubtless, the demand for kerosene and oil lamps plummeted as the island's living rooms and tavernas became washed in the bright glow of electric light bulbs. This was the 1960's.

And here we are in 2025 still stringing those same wires between poles. While Cohen managed to create a song of beauty and whimsy out of this new element appearing on the landscape, there is nothing remotely poetic about transmission wires (now cables) and their associated poles that crisscross Kythera. Rather, they are a significant form of visual pollution that has been allowed to scar our island's landscape while also quite possibly one of the greatest sources of risk to the community.

Kythira Summer Edition first raised the issue of power poles and overhead cables way back in 2001. It is time to revisit it, particularly in relation to the significant increase in the number of homes being built outside of village boundaries, with each property requiring power and water connections. As the current wave of new builds are often located on ridge lines, the number of transmission lines in places of visual prominence has increased dramatically. All of us, the entire island community, have to suffer the visual clutter of poles and wires just so one single home can be provided with power. Curiously many of these new landowners choose to run their power lines underground from their property boundary to their home.

Underground? Now there's a novel idea. Well, not really. Underground power cables are becoming increasingly commonplace around the world. (The first underground cables were installed in London in the 1890's).

Putting cables underground is not just about eliminating visual pollution however, it is also about mitigating the risk of wildfires. Power poles and cables are vulnerable to extreme weather events. There are numerous examples in both California and Australia where wildfires have been caused by falling power poles or from sparking created by the slapping together of power cables in high winds. (High winds – something Kythera has in abundance.)

Βήμα βήμα. Step by step. Let's start to look at ways to achieve a safer and more beautiful island.

Kythira Island Holiday Retreat

Peaceful and modern holiday home with sea views, near shops and tavernas in Chora and Livadi. Close to popular beaches of Komponada and Kapsali. Ideally located for exploring Mylopotamos, Myrtidia and Avlemonas - the perfect base to relax and discover Kythira.

+44 7956 318888 kythiraholidayretreat@gmail.com
Kythira Island Holiday Retreat, Goudianika 80100

ΚΑΛΩΣ ΗΡΘΑΤΕ ΣΤΑ ΚΥΘΗΡΑ!

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΚΡΑΙΩΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ ως σταυροδρόμι πολιτισμών το οποίο διαμόρφωσε μια ταυτότητα που οριοθετείται μεταξύ Ανατολής και Δύσης, τα Κύθηρα είναι το νησί όπου η ιστορία και ο μύθος είναι συνεχώς παρόντες και σας καλούν να τους γνωρίσετε.

ΦΩΤΟ ΤΗΣ ΜΙΑ ΒΑΤΤΑΛΙΑ

ΧΩΡΑ Η πρωτεύουσα του νησιού, είναι ένας πανέμορφος παραδοσιακός οικισμός του 16ου αι., με σπίτια μικρά σε μέγεθος, με όμορφα πλίσσια από πωρόλιθο γύρω από τις πόρτες, καθώς και οικόσημα. Η Χώρα έχει έντονο νησιώτικο χρώμα και επιρροές από την περίοδο της Ενετοκρατίας, στην οποία χρωστά και το κάστρο της, εντυπωσιακό δείγμα Βενετσιάνικης αρχιτεκτονικής, χρονολογούμενο ήδη από τον 14ο αι. Στην είσοδο της Χώρας βρίσκεται το Αρχαιολογικό Μουσείο.

ΚΑΨΑΛΙ Το γραφικό επίνειο της πρωτεύουσας με τον μαγευτικό κόλπο και την ενδιαφέρουσα νυχτερινή ζωή. Στα βράχια φωλιάζει το μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη, όπου σύμφωνα με την παράδοση, ο Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος άρχισε να γράφει την Αποκάλυψη. Από το Καψάλι μπορεί κανείς να επισκεφθεί τη βραχονησίδα Χύτρα, με τα υπέροχα νερά και χρώματα.

ΠΟΤΑΜΟΣ Κεφαλοχώρι του νησιού, με τις γραφικές γειτονιές, το αγγλικό γεφύρι και τη μεγάλη πλατεία. Κάθε Κυριακή πρωί γίνεται παζάρι παραδοσιακών προϊόντων.

ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ Η Αγία Πελαγία είναι ένα από τα μεγαλύτερα χωριά των Κυθήρων. Ήταν το κύριο λιμάνι των Κυθήρων, ενώ σήμερα αποτελεί μία από τις βασικές επιλογές των επισκεπτών για τη διαμονή τους σε ενοικιαζόμενα δωμάτια, ξενοδοχεία αληά και βίβες. Επίσης θα βρείτε εστιατόρια αληά και καφέ για να απολαύσετε τη θέα στην Πελοπόννησο.

ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΑ Η μεσαιωνική πρωτεύουσα του νησιού, η Καστροπολιτεία του Αγίου Δημητρίου ήταν κάποτε η Βυζαντινή πρωτεύουσα των Κυθήρων. Πρόκειται για ένα φυσικό οχυρό, αθέατο από τη θάλασσα, περιζωμένο από βαθιά και απότομη χαράδρα. Αλώθηκε από τον τρομερό πειρατή Μπαρμπαρόσα το 1537. Διατηρούνται μέχρι σήμερα τα ερείπιά της, επιβλητικά στον απόκρημνο βράχο.

ΑΒΛΕΜΟΝΑΣ Γραφικό ψαροχώρι με ζεστό κλίμα και βενετσιάνικο κάστρο, ιδανικός προορισμός για όσους αγαπούν το κοχύμπι και το ψάρεμα.

ΔΙΑΚΟΦΤΙ Τα γαλαζοπράσινα ρηχά νερά και η ψιλή άμμος δημιουργούν ένα τέλειο καλοκαιρινό τοπίο. Ιδανική οργανωμένη παραλία για οικογένειες με μικρά παιδιά. Θα βρείτε καφέ και ταβέρνες ακριβώς δίπλα στη θάλασσα. Λιμάνι για τα πλοία που συνδέουν το νησί με την Πελοπόννησο.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΜΜΟΣ Ψαροχώρι με υπέροχη παραλία και ορμίσκους για όσους αγαπούν την ψαχιά. Ο θρύλος λέει ότι η Ωραία Ελένη και ο Πάρις οδοκλήρωσαν τον απαγορευμένο τους έρωτα σε μια σπηλιά, νότια από την Πλατεία Αμμο.

ΚΑΡΑΒΑΣ Καταπράσινο χωριό με τρεχούμενο νερό, χτισμένο ανάμεσα στα πλάτνια και τις αμυδαλιές. Αξίζει να περπατήσετε την καταπράσινη πλαγιά του Αμύρ Αλή.

ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ (ΧΩΡΑ)
Καθημερινά 8:00-20:00
(εκτός Δευτέρας)
τηλ. 27360 39012

ΕΝΕΤΙΚΟ ΚΑΣΤΡΟ ΧΩΡΑΣ
Καθημερινά 8:00-20:00
(εκτός Δευτέρας)
τηλ. 27360 39012

ΕΚΘΕΣΗ ΟΙΚΟΣΗΜΩΝ ΚΑΣΤΡΟΥ ΧΩΡΑΣ
Καθημερινά 9:00-14:00
17:00-20:00
(εκτός Δευτέρας)
τηλ. 27360 39012

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΡΓΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (Κ. ΛΙΒΑΔΙ)
Καθημερινά 9:00-16:00
(εκτός Δευτέρας)
τηλ. 27360 31731

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΛΟΥΡΑΝΤΟΥ» ΧΩΡΑ
Καθημερινά 8:00-14:00
τηλ. 27360 31336
69840 40320

ΙΕΡΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΜΥΡΤΙΔΙΩΤΙΣΣΑΣ
Καθημερινά 8:00-20:00
τηλ. 27360 31184

ΙΕΡΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΑΓΙΑΣ ΜΟΝΗΣ
Καθημερινά 8:00-20:00

ΙΕΡΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΟΣΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθημερινά
κατόπιν επικοινωνίας
τηλ. 27360 33673

ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΟ ΠΟΥΡΚΟ
Καθημερινά
κατόπιν επικοινωνίας
τηλ. 27360 31195

ΜΗΤΑΤΑ Μεσόγειο χωριό, με πυκνή βλάστηση, στο φρύδι του γκρεμού που δημιούργησε ο μεγάλος σεισμός του 1909.

ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ Γραφικό χωριό με πολύ πράσινο και το επιβλητικό καμπαναριό του Αγίου Χαραλάμπους. Αξίζει να επισκεφτείτε το κάστρο στην Κάτω Χώρα και να απολαύσετε το ηλιοβασίλεμα.

ΚΑΤΩ ΛΕΙΒΑΔΙ Εδώ θα θαυμάσετε ένα από τα μεγαλύτερα τοξωτά γεφύρια των Βαλκανίων, το γεφύρι του Κατουνιού. Γύρω από το Λειβάδι βρίσκονται πολλοί μικροί παραδοσιακοί οικισμοί. Αξίζει να επισκεφθείτε το μικρό αληά πολύ ενδιαφέρον μουσείο με τη Συλλογή έργων Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής τέχνης.

ΦΩΤΟ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΡΙΦΥΛΛΗ

ΦΡΙΑΓΙΑΝΙΚΑ Χορός, 2 Αυγούστου
ΑΒΛΕΜΩΝΑΣ του Σωτήρος, 6 Αυγούστου
ΜΗΤΑΤΑ Γιορτή Κρασιού, 9 Αυγούστου
ΠΟΤΑΜΟΣ Πανηγύρι Δεκαπενταύγουστου, 15 Αυγούστου
ΠΙΤΣΙΝΙΑΝΙΚΑ Χορός, 16 Αυγούστου
ΦΡΑΤΣΙΑ Γεωργοκτηνοτροφική έκθεση και πανηγύρι, 17 Αυγούστου
ΚΑΛΑΜΟΣ Χορός για τη γιορτή του Αγίου Νικήτα, Σεπτέμβριος
ΑΓΙΑ ΠΕΛΑΓΙΑ Παναγία Μυρτιδιώτισσα, 23 Σεπτεμβρίου

ΤΟΠΟΙ ΛΑΤΡΕΙΑΣ

ΜΥΡΤΙΔΙΑ Η Παναγία η Μυρτιδιώτισσα είναι η πολιούχος του νησιού και στο μοναστήρι βρίσκεται η εικόνα της που θεωρείται έργο του Ευαγγελιστή Λουκά. Σύμφωνα με την παράδοση, το εικόνισμα σώθηκε διά θαύματος όταν το καράβι που το μετέφερε από την Κωνσταντινούπολη στην Κρήτη, καταποντίστηκε από σφοδρή θαλασσοταραχή. Το εικόνισμα βρέθηκε «εν πόαις μωρινών». Η Μονή πανηγυρίζει στις 24 Σεπτεμβρίου.

ΑΓΙΑ ΜΟΝΗ Αρχικά ήταν ένα φτωχό ξωκλήσι σκεπασμένο με κλαδιά. Ο Θεόδωρος Κολλοκωτρώνης έταξε πως αν ελευθερωθεί η πατρίδα, θα το χτίσει από την αρχή. Κράτησε την υπόσχεσή του κι έτσι χτίστηκε το ωραίο μοναστήρι της Αγίας Μόνης. Εορτάζει στις 6 Αυγούστου.

ΑΓΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ο όσιος Θεόδωρος, από την Κορώνη μόνασε επί 35 χρόνια στο νησί, ως το 956-958, οπότε εκοιμήθη. Η κέρα του αγίου φυλάσσεται στη Μονή του Οσίου Θεοδώρου, πολιούχου των Κυθήρων. Γιορτάζει στις 12 Μαΐου.

ΑΓΙΑ ΕΛΕΣΣΑ βρήκε καταφύγιο στα Κύθηρα, κυνηγημένη από τον ειδωλολάτρη πατέρα της, ο οποίος όμως τη βρήκε και την αποκεφάλισε. Το άγιο λείψανό της ενταφιάστηκε στο ιερό βουνό, όπου χτίστηκε εκκλησία και κελιά. Η μνήμη της τιμάται την 1η Αυγούστου.

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ Τον Δεκαπενταύγουστο, όπως όλη η Εληάδα φοράει τα γιορτινά της, έτσι και στο δικό μας νησί τιμάται η Κοίμηση της Θεοτόκου. Το πρωί τελείται Θεία Λειτουργία στην ιστορική μονή της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας. Το απόγευμα στον Ποταμό από τον ναό της Παναγίας Ιθαριώτισσας τελείται η περιφορά του επιταφίου της Παναγίας

Γλύκα & καλό
glikakalo
patisserie
Καρβουνάδες Κύθηρα - 80100
t: (+30) 27360 38004
e-mail: glikakalo@gmail.com
fb: facebook.com/glikakalo
Kithira

το καφενείο
στον Χαϊκόκου
Κοντά σας όλο το χρόνο
Pitsinianika Kafeneion open all year!
Πιτσινιάνικα, Κύθηρα 80100
T: 27360 34377
Το καφενείο του Χαϊκόκου

Μανέας
λαϊκή αγορά
Ποταμός - Κύθηρα, τηλ. 27360 33308
www.manecashop@gmail.com
www.facebook.com/manecashop

ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ
ΣΥΜ...ΒΕΝΗ
• χειροποίητα τουριστικά είδη
• αληά Κυθήρων
• Είδη παντοπωλείου
• Τοπικά προϊόντα
Think global...
Shop local!
Mylopotamos
t: +30 27360 34378

Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΚΥΘΗΡΑ

Της Λίτας Τζωρτζοπούλου-Gregory, αρχαιολόγος

ΤΑ ΚΥΘΗΡΑ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΛΙΓΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΗΣΙΑ που μέχρι στιγμής έχουν διατηρήσει το φυσικό και πολιτιστικό τους τοπίο, σημαντικός παράγοντας που συμβάλλει στον μοναδικό, νοσταλγικό και ειδυλλιακό χαρακτήρα του νησιού. Υπάρχουν πολλοί λόγοι για αυτό, εκ των οποίων οι σημαντικότεροι συμπεριλαμβάνουν την αιώνια αδυναμία του νησιού να συντηρήσει έναν σημαντικό πληθυσμό με συνέπεια τα διάφορα κύματα εξωτερικής μετανάστευσης και ερήμωσης, καθώς και την έλλειψη πόρων και υποδομών για υπερανάπτυξη και μαζικό τουρισμό, ένα φαινόμενο που έχει επηρεάσει (κυρίως αρνητικά) τα περισσότερα ελληνικά νησιά. Ως αποτέλεσμα, τα Κύθηρα προσφέρουν ένα υπέροχο και μοναδικά συνδυασμένο τοπίο, όπου η φύση και ο πολιτισμός συνυπάρχουν σε διαχρονική αρμονία, παρέχοντας το ιδανικό σκηνικό για έναν ποιοτικό τρόπο ζωής για τους λίγους κατοίκους του και μια μοναδική εμπειρία για τον αυξανόμενο αριθμό επισκεπτών/τουριστών τα τελευταία χρόνια.

Ως εκ τούτου, το νησί είναι διάσημο στο εσωτερικό του με μικρούς παραδοσιακούς οικισμούς και πολυάριθμα εκκλησιάκια, πολλή από τα οποία χρονολογούνται στη μεσαιωνική περίοδο, ενώ το φυσικό τοπίο προσφέρει ένα μείγμα βραχώδους και ομαλής ακτογραμμής με υπέροχες παραλίες, βουνά, χαράδρες, χωράφια με αναβαθμίδες, ρυάκια, ημίξηρες πεδιάδες και δάση. Δεν είναι σε

ΦΩΤΟ ΤΗΣ ΜΙΑ ΒΑΤΤΑΓΙΑ

καμία περίπτωση ένα παρθένο φυσικό τοπίο, καθώς η ανθρώπινη επίδραση ανά τους αιώνες είναι παρούσα παντού στο νησί. Τα αρχαιολογικά δεδομένα αποδεικνύουν ότι ήδη από την Εποχή του Χαλκού (σχεδόν 5.000 χρόνια πριν), η γη τροποποιήθηκε συστηματικά για την εκμετάλλευση του γεωργικού και βιομηχανικού της δυναμικού μέσω έργων διαχείρισης νερού μεγάλης κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων πρωτοβουλιών εκτροπής ρεμάτων, αναβαθμίδες (πεζούλες), φράγματα και τεχνολογίες λίθων/μετάλλων.

Κατά τη διάρκεια των αιώνων, και μέσα από μεγάλες κοινωνικοπολιτικές και οικονομικές ανατροπές, ο πληθυσμός του νησιού παρέμεινε μικρός, με κάθε εκατοστό της γης να αξιοποιείται όσο το δυνατόν καλύτερα ως προς την βιώσιμη συντήρησή του. Η μοναδικότητα του Κυθηραϊκού τοπίου οφείλεται στην διακριτή διαχρονική συνύπαρξη μεταξύ αυτών των ανθρωπογενών και φυσικών χαρακτηριστικών και ο αμοιβαίος σεβασμός μεταξύ τους, χαρακτηριστικό λίγων πλέον παραδοσιακών κοινοτήτων και τρόπων ζωής σε όλο τον κόσμο που έχουν διατηρήσει τέτοια συμβίωση, διαφεύγοντας τις αρνητικές επιπτώσεις της σύγχρονης ανάπτυξης.

Ωστόσο, τις τελευταίες δεκαετίες, όπως και σε πολλά άλλα μέρη της Ελλάδας, τα Κύθηρα αντιμετωπίζουν τόσο εξωτερικές όσο και εσωτερικές πιέσεις, καθώς και τις οικονομικές επιπτώσεις της πρόσφατης ύφεσης και πανδημίας. Όλα αυτά έχουν παρουσιαστεί τόσο ως προκλήσεις όσο και ως ευκαιρίες, με αυξανόμενη ανησυχία και ενδιαφέρον για επέκταση της ανάπτυξης με έμφαση

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2025

ΙΟΥΝΙΟΣ Επισκέψεις στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας (Kythera Nature Museum) της Robin Tzannes.

4 ΙΟΥΛΙΟΥ | Ετήσιος χορός στο εστιατόριο ΣΚΑΝΔΕΙΑ.

1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ | Οι συνάδελφοι του αρχαιολόγου Αρη Τσαρβάπουλη και επίτιμου μέλους των ΦΜΚ, θα παρουσιάσουν το βιβλίο τους *Εκτός Πεπατημένης*, που έγραψαν προς τιμήν του. Αρχαιολογικό Μουσείο, Χώρα, 8:00 μμ.

3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ | Σε Αναζήτηση Μιας Νέας Πατρίδας – Η Μετανάστευση Στην Αρχαιότητα, παρουσίαση της αρχαιολόγου Εύης Πίνη, Κυθηραϊκός Σύνδεσμος, Χώρα.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ | ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ ΜΕ ΣΚΑΦΟΣ. Πορεία για τα Αντικύθηρα! Η ημερομηνία και ο τελικός προορισμός εξαρτώνται από τις καιρικές συνθήκες.

24 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ | Μουσική βραδιά & κοκτέιλ πάρτι με οικοδεσπότες τους Ed & Nelly στον Ποταμό.

5 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ | Η χορωδία ΚΕΥΘΟΣ τραγουδά για το Μουσείο Μετανάστευσης Κυθήρων. Μια βραδιά που φιλοξενείται από τους ΦΜΚ και τον Δήμο Κυθήρων στον Πολυχώρο Τέχνης Ζείδωρο στο Καψάλη.

Οι Φίλοι Μουσείων Κυθήρων εργάζονται για την ανέγερση του Μουσείου Μετανάστευσης στην Αγία Πελαγία Κυθήρων. Εκεί από όπου χιλιάδες Κυθηριοί ξεκίνησαν το ταξίδι στην Ξενιτιά.

13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ | Ελάτε να γνωρίσετε τον Korky Paul, εικονογράφο παιδικών βιβλίων και δημιουργό της Winnie the Witch. Δημοτική Βιβλιοθήκη, Κοντολιάνικα 8.00 μ.μ.

Πληροφορίες:

6977091117 / 6932759275
e-mail: fmk@fmk.gr

κυρίως στον τουρισμό. Από αυτή την άποψη, αναλαμβάνονται ορισμένες πρωτοποριακές πρωτοβουλίες για τον οικτουρισμό και τις υπαίθριες δραστηριότητες, εστιάζοντας στην αξιοποίηση των υπάρχοντων πολιτιστικών και φυσικών πόρων των Κυθήρων, όπως το παραδοσιακό δίκτυο πεζοπορίας, τοπικές γαστρονομικές απολαύσεις, αγροτικές δραστηριότητες (παραγωγή ελαιόλαδου και μελιού), παραδοσιακή αρχιτεκτονική, αρχαιολογία και ιστορία. Ταυτόχρονα, συνεχίζονται οι τρέχουσες συζητήσεις για εναλλακτικές μορφές δημιουργίας ενέργειας και βιωσιμότητας μέσω κοινοτικών πρωτοβουλιών ως απάντηση στην απειλή της εκμετάλλευσης ανεμογεννητριών βιομηχανικής κλίμακας από μεγάλες ιδιωτικές εταιρείες που επιδοτούνται από το κράτος. Αυτή είναι μια κρίσιμη στιγμή για τη λήψη αποφάσεων, με τη δυνατότητα τεράστιων και μη αναστρέψιμων επιπτώσεων στο περιβάλλον των Κυθήρων, με πολλή να διακυβεύονται και για τον τοπικό πληθυσμό και για εξωτερικά συμφέροντα, όπως οι ξένοι επενδυτές. Είναι μια εποχή συλλογικού προβληματισμού ως προς το μέλλον του νησιού και εάν η Ισορροπία που υπάρχει σήμερα μεταξύ του φυσικού και πολιτιστικού τοπίου των Κυθήρων στρέφεται προς την πλευρά της υπερανάπτυξης και των εξωτερικών συμφερόντων εις βάρος της μοναδικότητας του περιβάλλοντος του νησιού, συμπεριλαμβανομένης της πανίδας, της χλωρίδας και του πολιτιστικού τοπίου.

Καθώς το νησί στερείται σε μεγάλο βαθμό στην παροχή της βασικής υποδομής για εκτεταμένη ανάπτυξη, και χωρίς ένα ευρύ στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης, υπάρχει μια τάση για μονομερείς αποφάσεις, ειδικά όσον αφορά την κατασκευή νέων δρόμων, χωρίς σκέψη για το αντίκτυπο που έχουν στο ευρύτερο περιβάλλον. Ένα σχετικό παράδειγμα διακρίνουμε στην Παλιόχωρα, τη μεσαιωνική πόλη του Αγίου Δημητρίου, έναν από τους τρεις μεγάλους οχυρωμένους οικισμούς του νησιού, τα ερείπια του οποίου μαρτυρούν την πολιτιστική σημασία αυτού του τόπου. Μέχρι το 1999, η πρόσβαση στην θέση γινόταν με τα πόδια, χρησιμοποιώντας το μεσαιωνικό οδικό δίκτυο που συνέδεε την Παλιόχωρα με την αγροτική της ενδοχώρα και τα γύρω χωριά. Έκτοτε, ο δρόμος που κατασκευάστηκε χωρίς καμία εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, παρέχει εύκολη πρόσβαση κοντά στην μεσαιωνική θέση, η οποία παραμένει απροστάτευτη από ρηλησσία και είναι ανασφαλής για τους επισκέπτες λόγω της επικινδυνότητας της φυσικής τοπογραφίας. Πριν από την κατασκευή αυτού του δρόμου, δεν θα έπρεπε να υπήρχε ένα σχέδιο διατήρησης και διαχείρισης του αρχαιολογικού χώρου για την προστασία του από πιθανές απειλές και για να είναι ασφαλής για επίσκεψη, συμπεριλαμβανομένης μιας προσεκτικής μελέτης ως προς την πρόσβαση με αυτοκίνητο.

Προφανώς, τέτοιες μελέτες επιβάλλονται από το νόμο και η Αρχαιολογική Υπηρεσία, η οποία εποπτεύει αυτού του είδους την ανάπτυξη που ενδέχεται να επηρεάσει το πολιτιστικό τοπίο, είναι αρμόδια να ενεργήσει ανάλογα. Δυστυχώς, πολλή από αυτά τα έργα περνούν κάτω από το ραντάρ των αρχών και μόλις ολοκληρωθούν, είναι πιά αργά.

Το ίδιο ισχύει και για τις περιοχές που προστατεύονται από το NATURA και άλλες διεθνείς ομάδες προστασίας του περιβάλλοντος, με αποτέλεσμα την αμετάκλητη καταστροφή τόσο του φυσικού όσο και του πολιτιστικού τοπίου. Η δυσκολία είναι στην εύρεση της ισορροπίας μεταξύ της διατήρησης αυτών των μοναδικών (και εξαιρετικά εμπορεύσιμων) πόρων, επιτρέποντας παράλληλα τη βιώσιμη ανάπτυξη που ωφελεί τους περισσότερους και κυρίως τον τοπικό πληθυσμό των Κυθήρων.

Ένα από τα πράγματα που μας διδάσκει η αρχαιολογία είναι ότι οι άνθρωποι συνυπάρχουν με τη φύση για χιλιάδες χρόνια και ότι οι πρόγονοί μας κατάφεραν να επιτύχουν μια ισορροπία σεβόμενοι τους δικούς τους περιορισμούς και αυτούς του ίδιου του περιβάλλοντος. Κάτι που είμαστε τυχεροί να διακρίνουμε ακόμα και σήμερα στα Κύθηρα. Ας ελπίσουμε ότι οι αποφάσεις που παίρνουμε τώρα θα συνεχίσουν να διατηρούν αυτή την εύθραυστη ισορροπία στις επόμενες γενιές.

Το Σπίτι στα Δόκανα

Το Σπίτι στο Κεραμωτό

Επιπλωμένες Κατοικίες στην ενδοχώρα των Κυθήρων

Μαριάννα Χαλκιά Λούνα

+30 210 98 40 326
+30 6932 29 41 69
e-mail: mahalkia@otenet.gr
www.houseinkythira.com
Houses in Kythira

STAVROS

Κυθηραϊκά προϊόντα ποιότητας

- φατουράδα
- αμυδαλωτά
- γλυκά κουταλιού
- λαδοπαξιμάδα
- μαρμελάδες
- βότανα
- μάντολες
- θυμαρίσιο μέλι
- άνθος αλθαίου

CHORA

(κοντά στο Αρχαιολογικό Μουσείο)
e-mail: stemm@hotmail.gr
27360-31857, 6976 680884

Από τη 1.00 το μεσημέρι σερβίρουμε εκλεκτό σπιτικό φαγητό!

TRATTAMENTO
GREEK RESTAURANT

Kapsali - Kythera - tel: +30 27360.37226
info@trattamento.gr - https://trattamento.gr

ΔΕΚΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΣΤΑ ΚΥΘΗΡΑ

του Ινπόθιτου Πρέκα, visitkythera.com
Φωτογραφίες: Mia Battaglia

Αν αναζητάτε έναν προορισμό που συνδυάζει την αυθεντικότητα με την ανεξερεύνητη φύση, την ιστορία και τον πολιτισμό με την περιπέτεια, τότε τα Κύθηρα είναι το νησί που πολύ σωστά έχετε επιλέξει για τις διακοπές σας. Αυτό το καλοκαίρι, ακολουθήστε τα βήματα που θα σας φέρουν πιο κοντά στην ψυχή του νησιού:

1. Πεζοπορήστε στο Κατούνι – Διαβείτε την βρετανική πέτρινη γέφυρα. Στο Κατούνι, λίγα μόλις λεπτά από το Λιβάδι ανακαλύψτε τη μεγαλοπρέπεια της πέτρινης γέφυρας με τα δεκατρία τόξα, που κατασκευάστηκε το 1826 από τους Κυθήριους υπό την καθοδήγηση και σε σχέδια του Άγγλου μηχανικού Τζον Μακφέιθ. Περιπατήστε στη γύρω περιοχή και απολαύστε το τοπίο και την ηρεμία.

2. Εξερευνήστε το λαγκάδι με τους νερόμυλους στον Μυλοπόταμο. Ξεκινήστε από τον Μυλοπόταμο και κατηφορίστε μέσα από έναν ζωντανό οικολογικό θησαυρό γεμάτο νερόμυλους, λιμνοθάλασσες και καταρράκτες. Ένας τόπος γεμάτος ιστορία, με εγκαταλειμμένους νερόμυλους, γέφυρες καρυδιές, πηλάνια. Νιώστε σαν να περπατάτε πίσω στον χρόνο.

3. Ανεβείτε στο κάστρο της Χώρας για το ηλιοβασίλεμα. Απ' τα πιο εντυπωσιακά σημεία του νησιού. Η θέα προς το Καψάλη και τη Χύτρα θα σας κόψει την ανάσα, ενώ οι βενετσιάνικες οχυρώσεις θα σας ταξιδέψουν στον 16ο αιώνα. Αν ανεβείτε λίγο πριν το ηλιοβασίλεμα, θα ζήσετε μια από τις πιο ρομαντικές στιγμές στο νησί.

4. Επισκεφθείτε το ιερό προσκύνημα της Παναγίας Μυρτιδιώτισσας. Η Παναγία Μυρτιδιώτισσα είναι όχι μόνο θρησκευτικό σύμβολο αληθιά και πνευματικό στήριγμα των Κυθέρων. Ο περίπατος μέσα στα κυπαρίσσια ως το μοναστήρι είναι εμπειρία γαλήνης. Χτισμένο μέσα σε ένα άγριο τοπίο με πεύκα και μυρτιές, το προσκύνημα της Παναγίας σας προσκαλεί να κάνετε ένα διαφορετικό, εσωτερικό – πνευματικό ταξίδι απερίσπαστοι.

5. Ανακαλύψτε τον Αυθέμονα και το βενετσιάνικο Καστέλλο. Ένα από τα πιο γραφικά ψαροχώρια της Μεσογείου. Κολλήσατε στον κόλπο, περπατήστε μέχρι το βενετσιάνικο φρούριο γνωστό ως «Καστέλλο» και απολαύστε φρέσκο ψάρι και άλλες γαστρονομικές εκπλήξεις στα καταστήματα του χωριού.

6. Επισκεφθείτε την Παλιόχωρα – τη Βυζαντινή Καστροπολίτεια. Ο Άγιος Δημήτριος, βυζαντινή πρωτεύουσα του νησιού, που χτίστηκε μέσα στο εντυπωσιακό φαράγγι της Κακιάς Λαγκάδας, αποπνέει δέος ενώ η ιστορία ζωντανεύει σε κάθε βήμα. Είναι ένα τοπίο που εντυπωσιάζει με τη σιωπή και τη δύναμή του... Μην παραλείψετε να διαβάσετε για την ιστορία της καταστροφής της Παλιόχωρας από τον πειρατή Χαϊρεντίν Μπαρμπαρόσα το 1537. Η διαδρομή του φαραγγιού, είναι κατάλληλη για δυνατούς πεζοπόρους, όμως χρειάζεται ειδικό εξοπλισμό, και ανταμείβει με εκπληκτικά τοπία και απόλυτη ησυχία.

7. Ανεβείτε στην Αγία Ελέσα. Νοτιοδυτικά του Λιβαδίου, πάνω στο βουνό, με φόντο το απέραντο γαλάζιο, το μικρό εκκλησάκι προσφέρει μαγευτική θέα και πνευματική συγκίνηση. Είναι και τέλειο σημείο για όσους αναζητούν μια ήσυχη και πνευματική εμπειρία. Ιδανική επίσκεψη, απογευματινές ώρες για να απολαύσετε το ηλιοβασίλεμα.

8. Ακολουθήστε τα Kythera Hiking Trails. Το δίκτυο μονοπατιών του νησιού σας οδηγεί σε παραδοσιακά χωριά, σπηλιές, αρχαία μνημεία, γεφύρια, μικρά ξωκλήσια και παρθένα τοπία. Πάρτε παπούρι, καπέλο και GPS και «χαθείτε» στην καρδιά της κυθηραϊκής φύσης. Είναι μια εξαιρετική ευκαιρία να γνωρίσετε το νησί με έναν αυθεντικό τρόπο.

9. Ατενίστε τη Θέα από το φάρο του Μουδαρίου. Ο φάρος του Μουδαρίου, στο βορειότερο σημείο του νησιού, προσφέρει πανοραμική θέα στο Λακωνικό Κόλπο. Χτίστηκε το 1857 επί

Αγγλοκρατίας. Η επίσκεψη είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή κατά το ηλιοβασίλεμα, όταν ο ήλιος χάνεται στον ορίζοντα. Το «σηματόρειο» ή «σηματολόγιο» που βρίσκεται κοντά στο φάρο είναι κτίριο που παρείχε πληροφορίες σε όσα πλοία διέρχονταν την περιοχή. Χτίστηκε το 1903 με δαπάνη της Αγγλικής Υπηρεσίας Φάρων.

10. Ανάβαση στο εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου στο Βουνό – στο αρχαιότερο ιερό των Κυθέρων. Το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου στο Βουνό δεσπόζει σε κορυφή με υψόμετρο περίπου 350 μέτρων, προσφέροντας κυκλική πανοραμική θέα σε όλο το νησί, τη Λακωνία, την Κρήτη και τα Αντικύθηρα. Εκεί, κάτω από τα θεμέλια του ναού, ανασκάφηκε ένα σημαντικό Μινωικό ιερό κορυφής, το μοναδικό του είδους του εκτός Κρήτης. Η ανασκαφή έγινε από τον αρχαιολόγο Γιάννη Σακελλάρη και την ομάδα του μεταξύ 1992 και 1994. Ήρθαν στο φως ειδώλια που επιβεβαιώνουν τη θεραπευτική χρήση της κορυφής από τη Μινωική εποχή (περ. 2000–1450 π.Χ.). Το σημείο φαίνεται να διατήρησε την ιερότητά του στους αιώνες, καθώς διαδοχικά χτίστηκε επάνω του χριστιανικό εκκλησάκι.

Επίλογος Τα Κύθηρα δεν είναι απλώς ένας καλοκαιρινός προορισμός – είναι ένας τόπος αυθεντικός, πλούσιος σε φύση, ιστορία και πνευματικότητα. Είτε ακολουθείτε τα μονοπάτια, είτε στέκεστε σε ερείπια αρχαίων μνημείων, είτε παρακολουθείτε τον ήλιο να χάνεται πίσω από τον φάρο, το νησί σας προσκαλεί να το ζήσετε με όλες σας τις αισθήσεις. Ανακαλύψτε περισσότερες διαδρομές, μυστικά σημεία, εκδηλώσεις και προτάσεις στο τουριστικό portal των Κυθέρων: visitkythera.com

«ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ»

Η περιήγηση στη βραχονησίδα της Χύτρας, με τα υπέροχα νερά και χρώματα, καθώς και σε άλλες παραλίες του νησιού με το θρυλικό, πια, πλοίο «Αλέξανδρος» είναι μια εμπειρία που δεν πρέπει να χάσετε.

Θαλασσινές εκδρομές. Η κράτηση θέσης είναι απαραίτητη. 6974-022079

Άγιος Γεώργιος στο Βουνό

Φάρος στο Μουδαρί

Ηλιοβασίλεμα στη Χώρα

t: +30 27360 33141 - e-mail: astikon@yahoo.gr
Facebook: Astikon / Astikon Kythera - Instagram: Astikon Kythera

ΥΗΣΤΑΡΙΑ-ΤΑΒΕΡΝΑ

Τα Καψαλάκια

Grill House

Taverna - Souvlaki

Tasty delights in Potamos Square.
We deliver in Potamos
& to surrounding villages

ΠΟΤΑΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ

+30 27360 38313

takapsalakia@gmail.com

ΚΟΣΜΑΣ ΤΖΩΡΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Κυπαρίσσι από το σόι μας (1994-2024)

ΚΑΘΕ ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΣΤΟ ΒΟΡΡΑ ΤΩΝ ΚΥΘΗΡΩΝ έχει μια ιστορία ή μια καλή ανάμνηση από τον Κοσμά Τζωρτζόπουλο. Ίσως να τον είδαμε σαν παιδί να τρέχει στην παραλία για να παίξει μαζί μας ή όπως στη δική μου περίπτωση με τα παιδιά μου. Άλλοι μπορεί να τον είχαν προσέξει ως έφηβο να περιπολείται τα δέντρα κατά μήκος του δρόμου ή να καθαρίζει τον τόπο από τα σκουπίδια. Σε άλλους, ίσως, να εγκατέστησε τον λέβητα ή να άλλαξε τη βρύση του, όταν αργότερα έγινε ο ευγενικός και χαμογελαστός ντόπιος υδραυλικός. Πολλή πριν εκλεγεί στο αξίωμα του προέδρου της κοινότητας του Καραβά, θα μπορούσες να τον βρεις να φυτεύει δέντρα, να καθαρίζει παλιά μονοπάτια κατά μήκος της κοίτης του ρέματος του Καραβά και να εξυπηρετεί με ευγένεια όσους συναντούσε.

Ο Κοσμάς γεννήθηκε στο νησί και μεγάλωσε στην Πλατιά Άμμο. Ήταν ο πρώτος γιος του Νίκου και της Γεωργίας – παλιών ντόπιων κατοίκων σε εκείνο το ήσυχο και ταπεινό ψαροχώρι στα βόρεια του νησιού. Ανεπιτήδευτο όσο και ο χαρακτήρας του Κοσμά.

Ο ίδιος, όπως και οι συνομήλικοί του έζησαν στην εποχή που το νησί βρισκόταν στο κατώφλι μεγάλων αλλαγών που σήμερα βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη. Ο Κοσμάς ανήκει στην τελευταία γενιά που έζησε τα Κύθηρα ανεξάρτητα από την τουριστική οικονομία και σε μεγάλο βαθμό παρθένα. Μια γενιά που έχει χαράγμένη βαθιά την ανάμνηση από γαϊδουράκια σε χωματόδρομους, το πολύβουο Κυριακάτικο Παζάρι στον Ποταμό, τις οικογένειες που συγκεντρώνονταν για το λιομάζωμα και τις οικογένειες που τρυγούσαν και πατούσαν τα σταφύλια σε πέτρινους ληνούς.

Όλοι τους είχαν την τύχη να μεγαλώσουν χωρίς τις δυσκολίες των παλιότερων γενιών που τους απέτρεπαν να ονειρευτούν. Δεν είναι λοιπόν παράξενο, που ζώντας σε μια άλλη εποχή και με όχημα την ακεραιότητα, την αξιοπιστία και την πραότητα του, ο Κοσμάς, ως πρόεδρος της περιοχής, κατάφερε να εισηγηθεί και να φέρει σε πέρας δημόσια έργα και κοινωνικά προγράμματα. Ως άνθρωπος αγκάλιασε την απλότητα και την ανεξαρτησία του παρελθόντος, ενώ παράλληλα έφερε θετικές εξελίξεις για το νησί και τους πολίτες του. Στοιχεία της στοργής και της φροντίδας του για το περιβάλλον και τους πολίτες της περιοχής του υπάρχουν παντού γύρω μας.

Κοσμάς Τζωρτζόπουλος, υποδειγματικός, εξαιρετικός και αγαπητός πολίτης, που όλοι όσοι τον γνώρισαν θα τον θυμούνται με νοσταλγία.

Δάφνη Πετροχείλου για την Kythera Summer Edition

Έργο του Δημήτρη Μαθιού, *Νύχτα στο Κάστρο*, ζωγραφική πάνω σε ξύλο με μια βυζαντινή οπτική.

<https://mathiosdim- itrios.wixsite.com/holy-icons>, mathios-dimitrios@gmail.com, 6971.653931

Potamos, τηλ: +30 2736033380 mobile: +30 6977993568
web: bp-kythira.gr, email: info@bp-kythira.gr

Βότανα Κυθήρων, Αλάτι Κυθήρων
Φατούρα, Τοπικά φρούτα & λαχανικά
Kytherian Herbs & Sea Salt
Fatourada (local liqueur)
Local Fruits and Vegetables

Potamos, Kythira, Greece, 80200
Tel: 2736 033463 - smgikas@gmail.com

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΕΤΗΣ

του Ηλία Αναγνώστου

Ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ με τον Φαίδρο κά-τω από τον ίσκιο των πηλατών του Ιλίου, δροσίζουν τα γυμνά τους πόδια στο ρέμα του νερού και συζητάνε. Τι συζητάνε; Μα τι άλλο από το αιώνιο αίνιγμα της ζωής. Τον έρωτα! Ο Διάλογος τελειώνει με προσευχή. Μια προσευχή που κάθε άνθρωπος ανεξάρτητα από φυλή και φύλο θα 'πρεπε να τη μαθαίνει στην παιδική του ηλικία και μ' αυτήν να προσεύχεται σ' ολόκληρη τη ζωή του. Οι Έλληνες μάλιστα θα 'πρεπε να τη λένε δυο και τρεις φορές τη μέρα γιατί ο Σωκράτης είναι παππούς τους. Και να τι λέει η Προσευχή με την τοτινή ελληνική γλώσσα: "Ω φίλε Παν τε και άλλοι όσοι τήδε θεοί, δοίτέ μοι καλῶ γενέσθαι τάνδοθεν· ἔξωθεν δε ὅσα ἔχω, τοις ἐντός εἶναι μοι φίλια. Πλούσιον δε νομίζοιμι τον σοφόν· το δε χρυσού πηήθος εἴη μοι ὅσον μήτε φέρειν μήτε ἀγειν δύναιτο ἄλλος ἢ ο σῶφρων".

Και στη σημερινή μας γλώσσα, όπως την αποδίδει ο καθηγητής Ιωάννης Θεοδωρακόπουλος: "Αγαπητέ μου Πάνα και σεις οι άλλοι θεοί αυτού εδώ του τόπου, δώστε μου να γίνω όμορφος μέσα μου. Και όσα έχω ἔξωθέ μου να είναι φιλιωμένα με όσα έχω μέσα μου. Πλούσιος όμως να μου φαίνεται ο σοφός. Και χρυσού πηήθος να έχω όσο μήτε να σηκώσει μήτε να βαστάξει μπορεί επάνω του ἄλλος παρά ο φρόνιμος".

Ο μέγας Παν είναι ο σύντροφος και φίλος του ανθρώπου, όπως και οι υπόλοιποι θεοί του τόπου των Μουσών αἰλιά μια μέρα πέθανε στα ακρογιάλια του Ιονίου, όπως μας είπανε κάποιοι ξένοι ναυτικοί. Και οι άνθρωποι δε ζητούσαν απ' αυτούς τους εφέστιους θεούς τίποτα περισσότερο παρά την εμορφιά. Τόσο την εξωτερική όσο και τη μέσα τους εμορφιά. Μ' αυτήν την Προσευχή παρακαλούσαν ως Πλούτος να τους δίδεται μόνο τη σοφία. Και να κατέχουν τόσο χρυσάφι όσο οι φρόνιμοι άνθρωποι. Αφού κάνανε την ελληνική Προσευχούλα τους, ο Σωκράτης αναρωτιέται: "Χρειαζόμαστε τίποτε ἄλλο ακόμα Φαίδρε μου; Γιατί εγώ θα κράτησα σωστό μέτρο στην προσευχή μου". Παντού το "μέτρο" φίλε μου. Ακόμα και στην Προσευχή. Ιδιαίτερα στην Προσευχή! Να μια λέξη: Το μέτρο! Τα μέτρα τα άριστα! Αυτά που δεν μπορεί να τα υπερβεί ούτε ο ἥλιος κατά τον αρχαίο σοφό. Τα μέτρα! Αυτά που φανέρωσαν στο ανθρώπινο είδος το ελληνικό θαύμα! Αυτά που έστησαν Παρθενώνες! Τους Παρθενώνες της Αρετής. Γιατί η Αρετή στους Έλληνες δεν ασφυκτιά σε σκεῆδες κι αναξυρίδες, όπως τη θέλησαν οι αρετολογίες των εποχών. Η Ελληνική Αρετή δηλοῖ τον Αρμό και τον Αριθμό. Φανερώνει την Ἀρθρωση και το Ρυθμό. Αποκαλύπτει το "ἄρα" του συμπερασμού και τον Ἀριστο πολίτη της Πολιτείας.

Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ

ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΦΑΝΤΑΖΟΤΑΝ ότι τα Αντικύθηρα, το μικρό κομμάτι γης μεταξύ Αιγαίου και Ιονίου πελάγους, έμελλε να γίνει ένα από τα πιο δυνατά παγκόσμια brand names... Σε ένα ναυάγιο του 1^{ου} αι. π.Χ. ένας περίπλοκος μηχανισμός, ο Μηχανισμός των Αντικυθήρων, περίμενε υπομονετικά 2000 χρόνια για να ανακαλυφθεί. Πολλοί ερευνητές έχουν μελετήσει αυτό το μοναδικό εύρημα, ανάμεσά τους και η ομάδα διερεύνησης του Μηχανισμού των Αντικυθήρων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Η παντελής έλλειψη κονδυλίων από το κράτος οδήγησε στη σκέψη της εμπορικής αξιοποίησης του Μηχανισμού των Αντικυθήρων, προκειμένου να χρηματοδοτηθούν δύο διδακτορικές διατριβές. Όλα τα προϊόντα σχεδιάστηκαν με πυξίδα την ποιότητα και την πιστότητα, με κορυφαίο το κόμικ του Μηχανισμού των Αντικυθήρων, το οποίο με απλή και ευχάριστη τρόπο ταξιδεύει τους αναγνώστες στην ιστορία του μηχανισμού.

Στα Κύθηρα το βιβλιοπωλείο **Βιβλιόγατος**, στη Χώρα και στο Λιβάδι (2736037077, 6932756614), είναι ο αποκλειστικός αντιπρόσωπος των προϊόντων του Μηχανισμού των Αντικυθήρων στην ευρύτερη περιοχή.

ΠΟΙΗΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Ο ΔΙΣΚΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΘΕΤΗ Μιχάλη Τερζή με τίτλο **Στρατηγού Μακρυγιάννη: Λόγος Ιστορικός** είναι μια λαϊκή λειτουργία με φέροντα σκεῆτο αναγνώσματα - αποσπάσματα από τα Απομνημονεύματα του Στρατηγού Μακρυγιάννη. Τα αναγνώσματα αυτά συμπληρώνονται από δημοτικά τραγούδια σε πρωτότυπη μουσική του συνθέτη και μελοποιημένα ποιήματα των Κωστή Παλαμά, Άγγελου Σικελιανού και Γιώργου Σεφέρη. Στίχους σε τραγούδια του δίσκου έχουν γράψει ο ίδιος ο συνθέτης και ο Ηλίας Αναγνώστου.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ Ο ΟΜΟΡΦΟΣ ΚΑΡΑΒΑΣ

ΣΗΜΕΡΑ ΤΑ ΠΡΟΙΚΙΑ ΠΟΥ ΚΛΗΡΟΝΟΜΗΣΑΜΕ από τις προγιαγιάδες, γιαγιάδες και μαμάδες μας δυστυχώς βρίσκονται σε ντουλάπες και σεντούκια. Αυτό τον ανεκτίμητο θησαυρό που αποτελεί μέρος της ιστορίας της κάθε οικογένειας και του τόπου μας, ο σύλλογος «Ο Όμορφος Καραβάς» των Κυθήρων επιδιώκει να τον αναδείξει και να τον αξιοποιήσει όπως του αξίζει. Η προίκα υπήρξε ένας πανάρχαιος θεσμός. Η οικογένεια παραχωρούσε στη νύφη την περιουσία της όταν παντρευόταν. Στις περισσότερες περιπτώσεις ήταν μια προφορική συμφωνία, όμως υπήρχαν και άλλες περιπτώσεις με επίσημα προικοσύμφωνα. Περιηλάμβανε τα πάντα: ρουχισμό, οικιακά σκεῆτα, χρυσαφικά, χρήματα, σπῖτια, οικόπεδα, κτήματα, ζώα και ό,τι μπορεί να φανταστεί ο ανθρώπινος νους ως συνεισφορά στη δημιουργία του σπιτικού του νέου ζευγαριού. Μετά τη αναγνώριση της ισότητας των γυναικών, ο θεσμός αυτός καταργήθηκε στις 18 Φεβρουαρίου 1983.

Και μια και αναφερόμαστε στην προίκα, παλιά στα Κύθηρα υπήρχε μια τεχνική, το φερβολιτέ, την οποία μάθαιναν πολλές γυναίκες για να φτιάξουν την προίκα τους αἰλιά και για να βιοποριστούν. Το φριβολιτέ ή φερβολιτέ, είναι μια τεχνική κατασκευής χειροποίητης δαντέλας που υφαίνεται με κλωστή σε διαδοχικούς κόμπους και θηλιές με τη βοήθεια μιας μικρής σάϊτας. Η ύφανση με σάϊτα είναι η πιο παλιά μέθοδος κατασκευής του φερβολιτέ. Σε νεότερη τεχνική ύφανσης, αντί για σάϊτα χρησιμοποιείται βελόνη.

Στην Κύπρο, το φερβολιτέ είναι άμεσα συνδεδεμένο με την ιστορία και τη λαϊκή παράδοση του Δήμου Καραβά Κύπρου, και έχει ενταχθεί στον Εθνικό Κατάλογο της Ἀυλής Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO. Να σημειώσουμε ότι ο Δήμος Καραβά Κύπρου είναι αδειοδοτημένος με τον Δήμο Κυθήρων.

Με παρότρυνση του κ. Νίκου Χατζηστεφάνου, Δημάρχου Καραβά Κύπρου, ξεκίνησε στο εργαστήρι του Συλλόγου μας «Μάθε με να σε Μάθω» η εκμάθηση φερβολιτέ. Όσες κυρίες στα Κύθηρα επιθυμούν να μάθουν την τεχνική αυτή είναι ευπρόσδεκτες στο εργαστήρι του Συλλόγου, κάθε Τετάρτη, στο Κάτω Δημοτικό Σχολείο του Καραβά, 5 – 8. Δασκάλες μας η πρεσβυτέρα του Καραβά κα Άννα με σάϊτα και κα Βάσω Καθοκαιρινού με βελόνα. Όσες πάῃ γνωρίζουν την τεχνική αυτή τις καλούμε να ενταχθούν στην ομάδα μας.

Σύλλογος «Ο Όμορφος Καραβάς»

Πληροφορίες, κ. Ελένη Αντωνοπούλου, 6932 759275

ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΕΛΙ από το ΑΘΑΜΑΡΙ

ΔΕΝ ΦΤΙΑΧΝΟΥΜΕ ΕΜΕΙΣ ΤΟ ΜΕΛΙ. Υπηρετούμε τις μέλισσες κι εκείνες μας χαρίζουν ό,τι ποιοτικότερο έχουν: την τροφή τους. Με σαράντα χρόνια εμπειρίας, παντρεύουμε την παράδοση με την επιστήμη και συνεχίζουμε να μαθαίνουμε σιωπηλά δίπλα τους. Στη μελισσοκομία ΑΘΑΜΑΡΙ έχουμε δημιουργήσει τη δική μας ιστορία και συνεχίζουμε με αγάπη και σεβασμό για τη φύση, προσφέροντάς σας βιολογικό μέλι που κρατά μέσα του το άρωμα του θυμαριού και τον μόχθο της μέλισσας.

ΑΘΥΜΑΡΙ. Πληροφορίες 10.00 - 14.00 & 18.00 - 20.00
στο τηλέφωνο 6977692745 2736033010 | athamari@gr

ΠΑΙΔΙΑ ΠΑΜΕ ΠΛΑΤΕΙΑ!

της Αντωνίας Τζάννε,
εικαστικό έργο: Κωνσταντίνος Κοντοθέων

ΑΚΟΥΓΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ των παππούδων και γιαγιάδων μας, η καρδιά μας γεμίζει νοσταλγία για μια εποχή απλότητας και αθωότητας. Μια εποχή που τα παιδιά έπαιζαν ανέμελα στις πλατείες των χωριών, χωρίς φόβο, χωρίς κινδύνους και αμάξια, απολαμβάνοντας τη σύμπραξη και τη χαρά του παιχνιδιού. Τα ομαδικά παιχνίδια που συμμετείχαν όλη τα παιδιά, άφησαν ανεξίτηλες μνήμες και μια κληρονομιά γεμάτη ιστορία. Σήμερα, αυτά τα παιχνίδια που έχουν εκλείψει, προσφέρονται ως μια ευκαιρία για τη νεοπαία των Κυθήρων να συνδεθεί με το παρελθόν, αναβιώνοντάς τα. Προτείνουμε μεταξύ άλλων:

- **Αμπαρίζα:** Η κάθε ομάδα φυλάει μία αμπαρά με στόχο να συλλάβει τους παίκτες της αντίπαλης ομάδας.
- **Αμάδες:** Παιχνίδι που παίζεται με βαριές μεταλλικές μπάλες γνωστό και ως πετάνγκ. Σκοπός είναι πετώντας τις να φτάσουν στη «μάνα», την κεντρική μπάλα.
- **Εφτάπετρο:** Χτίσιμο πέτρινου πύργου και γκρέμισμα από την μπάλα με στόχο η ομάδα που πέταξε το εφτάπετρο να μην αφήσει την αντίπαλη ομάδα να το ξαναχτίσει.
- **Λαγκάδα (Λαγκάδα μία, Λαγκάδα δύο, Βασιλιάς, Βεζίρης, Γάιδαρος):** Παιχνίδι με κότσια από το αρνί που χρησιμοποιούνταν ως ζάρια με στόχο να φέρουν το μεγαλύτερο κλήρο.
- **Μακριά Γαϊδούρα:** Σε μια σειρά το ένα παιδί προσπαθεί να κάνει άημα στο άλλο με στόχο να φτάσει πιο μακριά.
- **Μπιζ:** Με στραμμένο το κεφάλι και το χέρι στην πλάτη προσπαθείς να μαντέψεις ποιας/α σε χτύπησε.
- **Τόμπολη:** Σε μια σακούλα με νούμερα κάθε χαρτί επιφυλάσσει μια έκκληση, κάτι σαν τη τυχερή σακούλα.

Για να θυμούνται οι παλιοί και να ξαναζούν οι νεότεροι, στιγμές αναηλώστες από το παρελθόν που έρχονται για να ξεσηκώσουν το παρόν. Παιδιά πάμε πλατεία, να κάνουμε βεγγέρα με σημείο συνάντησης την πεζούλα του χωριού.

Η ΕΦΗ ΚΑΙ Ο ΜΠΑΜΠΗΣ

το 2005 δημιούργησαν τον **ΤΟΞΟΤΗ - Παραδοσιακά Προϊόντα** στο Λιβάδι. Αρχικά παρήγαγαν τα ζυμαρικά που είχε ξεκινήσει ο πατέρας της Εφης, Γιάννης Καραβουσάνος. Μέχρι και σήμερα εξακολουθούν να τα φτιάχνουν με γάλα και αυγά από τα Κυθήρα.

Σταδιακά πρόσθεσαν όσα προϊόντα μπορεί να προσφέρει η γη των Κυθήρων. Μεγάλη ποικιλία από μαρμελάδες και γλυκά του κουταλιού, βότανα όπως θυμάρι, φασκόμυλο και ρίγανη αλλιά και τουρσιά, κάπαρη, κρίταμο, καπαρόφυλλα, ελιές τσακιστές, σαλάτα του γιαιού και άγριες αγκινάρες. Ο Μπάμπης και οι δύο μεγάλοι γιοι της οικογένειας, ο Νίκος και ο Γιάννης, μαζεύουν το ξεχωριστό θαλασσινό αλάτι από τα βράχια των Κυθήρων.

Ένα ακόμα παραδοσιακό προϊόν είναι ο Ξινόχοδρος τραχανάς, 100% χειροποίητος, με ξινό γάλα και αλεσμένο σιτάρι. Φτιάχνεται τους καλοκαιρινούς μήνες γιατί χρειάζεται πολύ χρόνο για να στεγνώσει.

Ο Μπάμπης και η Εφη φτιάχνουν και φάβα όπως την έκαναν παλιότερα σε όλα τα σπίτια των Κυθήρων. Είναι μια πολύ χρονοβόρα εργασία η οποία ξεκινά με την προετοιμασία του χωραφιού, τη σπορά της φάβας, το θέρισμα, το αλώνισμα, το λήξιμα για να ξεχωρίσουν τα κουκιά της φάβας τα οποία πρέπει να αλεστούν, να λιχνιστούν για δεύτερη φορά και να καθαριστούν ώστε να είναι πλέον έτοιμα να τοποθετηθούν στο ράφι. Είναι μια δύσκολη δουλειά, όμως το προϊόν που παίρνουμε στο τέλος είναι καταπληκτικό! Μια ακόμη ξεχωριστή δουλειά με την οποία ασχολούνται ο Μπάμπης και οι γιοι του, είναι το μάζεμα της σεμπρεβίβας των Κυθήρων. Το λουλούδι αυτό το μαζεύουν μια φορά το χρόνο, τον Μάιο από την Χύτρα, επιλεγμένοι άντρες γιατί είναι μια δουλειά δύσκολη και αρκετά επικίνδυνη. Η σεμπρεβίβα χωρίς καμία επεξεργασία, διατηρείται για χρόνια και δεν μαλακώνει ποτέ. Ζει αιώνια!!!!

Μικρές ιστορίες, μεγάλα έργα: conceptual art, κεραμικά, μοναδικά t-shirts, χειροποίητα φωτιστικά, κοσμήματα και εικαστικά αντικείμενα με έμπνευση από το νησί.

One island. A thousand ideas.

Unique t-shirts, handmade lights, ceramics, and island-inspired art
Come to follow your art!

follow your art

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ follow your art ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2025
SUMMER 2025 follow your art EXHIBITION PROGRAM

ΚΑΨΑΛΙ

05.06 – 8.06.2025 Εκεί που τα όρια συναντώνται / Where boundaries meet, Allcomers String Orchestra, Ομαδική έκθεση / Group exhibition

10.06 – 30.06.2025 Collectiva, Ομαδική έκθεση / Group exhibition

02.07 – 15.07.2025 Κοντά; - Μακριά; / Close? - Far?, Claude Hartmann, Ατομική έκθεση ζωγραφικής / Solo exhibition of paintings

16.07 – 24.07.2025 AMESOS: Αποστολές – Μνήμες – Ερημιά – Σιωπή – Ορίζοντες – Σύνδεση / AMESOS: Ancestral Missions – Echoes – Silence – Origins – Solitude. Δροσιά Τσέρη / Drosia Tseri, Έκθεση ζωγραφικής και γλυπτικής / Paintings and sculpture exhibition

25.07 – 31.07.2025 Ink and Spirit: Journeys with Lefkadio Hearn (Part 1)

01.08 – 03.08.2025 Ink in silence / Μεθάνι στη σιωπή – στοχασμοί πάνω σε ιαπωνικό χαρτί, (Part 2), Γεωργία Τσέρη / Georgia Tseri, Έκθεση ζωγραφικής και Performance 'Kusa Hibari' σε συνεργασία με την Πασιφάη / Paintings and performance 'Kusa Hibari' in collaboration with Pasiphae

04.08 – 17.08.2025 Codex Caelestis, Κατερίνα Χάρου και Μανώλης Χάρος / Katerina Charou and Manolis Charos, Έκθεση ζωγραφικής / Duo exhibition of paintings

18.08 – 31.08.2025 Στέφανος Ρόκος / Stefanos Rokos, Ζωγραφική / Paintings - Κλεοπάτρα Τσαλή / Kleopatra Tsali, Γλυπτική / Sculpture

01.09 – 30.09.2025 Ομαδική Επετειακή έκθεση για τα 20 χρόνια της γκαλερί Follow your art / Group Exhibition Celebrating 20 Years of follow your art gallery

ΜΕΡΚΑΤΟ ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

10.08 – 17.08.2025 Make, Believe, Play, Χάρτες συναισθημάτων στο Τσιρίγο / Make, Believe, Play, Emotion maps in Tsirigo, Ομαδική έκθεση σε συνεργασία με το DIMY / Group exhibition in collaboration with DIMY

19.08 – 23.08.2025 Ctrl+N, Ομαδική έκθεση σύγχρονων νέων καλλιτεχνών, επιμέλειας Γεωργίας Τσέρη / Group exhibition of contemporary young artists, curated by Georgia Tseri

20.09 – 10.10.2025 Κυθέρεια Αφροδίτη / Venus of Kythera, Ομαδική έκθεση, επιμέλειας Ιωάννη Αρχοντάκη και Γεωργίας Τσέρη, με την υποστήριξη του CHANlaART & Πασιφάη / Group exhibition, curated by Ioannis Archontakis and Georgia Tseri, with the support of CHANlaART & Pasiphae

20.09.2025, 19:30 Material, Ομαδική έκθεση σε σπίτι στα Φριλιγκιάνικα / Group exhibition in Friligianika, επιμέλειας / curated by: Chris Shurety

Follow your art gallery

Chora & Kapsali, Kythera, 6973639044, info@followyourart.gr

KYTHERANEWS™

VARDAS
SUPER MARKET

Livadi, +30 2736 031011
Kapsali, +30 6978606624

Φρέσκα Φρούτα & Λαχανικά Κυθήρων
Επιλεγμένα Τοπικά Κρασιά
Local Fresh Fruits & Vegetables
Selection of Kytherian wines

Μέλος του
Ομίλου Ασπίδα
Member of the
Aspida Group

If you see flames or smoke / Αν δούμε φωτιά ή καπνό

CALL 199 (Fire Brigade) or 112 (European Emergency Number)
ΚΑΛΕΣΕ ΑΜΕΣΑ το 199 ή το 112

ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΚΥΘΗΡΩΝ
ΜΠΕΤΟΝ ΚΥΘΗΡΩΝ

PANAGIOTIS KASIMATIS
ROBERTO KERE

KYTHERA QUARRIES
KYTHERA CONCRETE

ΑΔΡΑΝΗ ΥΛΙΚΑ - ΑΜΜΟΣ - ΧΑΛΙΚΙ - ΨΗΦΙΔΑ - 3Α
ΕΤΟΙΜΟ ΜΠΕΤΟΝ C12-15 C16-20 C20-25

☎ 6944 694542, 6944 261285

KYTHERA AT A GLANCE

Kythera's unique history is due to its geographical location. Until the Corinth Canal opened in 1893, the island was located at the crossroads between the East and West and Africa making her strategically desirable. Over the centuries Kythera has been under the control of various powers.

Neolithic to early Bronze Age

ca.5000 B.C. First evidence of human occupation, Aghia Sophia near Kalamos.

ca.2500 B.C. Minoanization of Kythera. Local traditions merge with those from Crete.

Late Bronze Age

ca.1500 B.C. Minoan Kastri and peak sanctuary at Aghios Georgios. This coastal Minoan settlement and rich sanctuary is the only recognised example of such a site outside of Crete.

ca.1100 B.C. According to the *Iliad* (X 266-71) when Amyntor son of Ormenus visited Scandeia, he gave Amphiadas of Kythera a boar's tooth helmet as a gift. Meanwhile Odysseas, who was travelling home to Ithaca, commenced his ten years of adventure and torment when he was blown off course in a tempest between Cape Malea and Kythera.

Classic and Hellenic Periods

453 B.C. The birth of Philoxenos. First non-mythological Kytherian known to history.

424 B.C. Kythera captured numerous times by Athens in Peloponnesian War, underscoring the strategic importance of the island's position in the wars between Sparta and Athens.

ca. 75 B.C. Vessel carrying sculptures and earliest known computer wrecked at Antikythera. The Antikythera mechanism has re-written our understanding of the technical achievements of the ancient world. Its recovery in 1901 was the world's first underwater archaeological excavation.

Roman to Byzantine Periods

992 Osios Theodoros settles on abandoned Kythera.

Venetian Period

1207 Start of almost 600 years of Venetian Occupation.

1537 Sacking of Aghios Demetrios (Paliochora) by Barbarossa. It took over 300 years for the population to return to pre-sacking numbers.

Modern Period

1797 End of Venetian rule.

1802 The ship *Mentor* carrying the Parthenon marbles sinks off Avlemonas. It took over two years for Marbles to be salvaged from the wreck.

1806 Theodoros Kolokotronis takes refuge on Kythera.

1809 Start of British rule.

1864 Kythera united with Greece. In 1860 the local population was around 60,000.

1864 King George visits Kythera. In the late 19th century, overpopulation and a familiarity with British language, trade and law make it easier for Kytherians to migrate throughout the British Empire and Americas.

20th century Period

May 1911 Greek prime minister Eleftherios Venizelos unveils statue of General Panos Koroneos in the Potamos plateia.

1941-1944 Wartime population 30,000.

1945 - today Tens of thousands leave the island, make new homes in far flung corners of the world. Kytherian Diaspora approx 100,000, local population sits at around 3,650.

1978 Former Australian Prime Minister Gough Whitlam visits Kythera.

1993 Inaugural issue of *Kythera Summer Edition*.

Kytherian Associations

Kytherian Association of Australia

<http://www.kytherianassociation.com.au>

Kytherian Association of Queensland

<http://www.kytheraqld.org.au>

Kytherian Brotherhood of Queensland

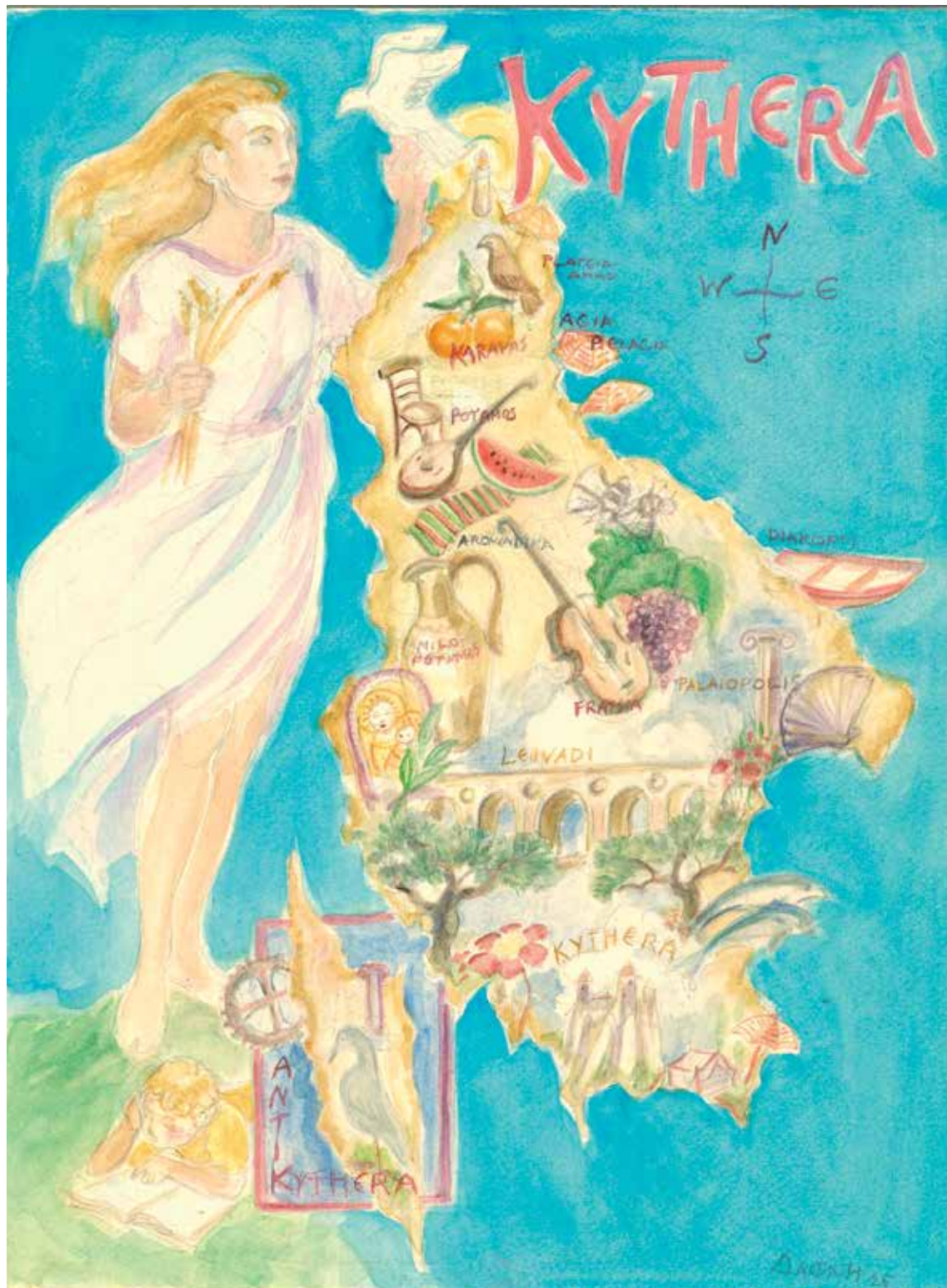
john@jka.com.au

Kytherian Society of California

<http://www.ksoca.com>

THANK YOU!

Our grateful acknowledgement and thanks to the Nicholas Anthony Aroney Trust, the Kytherian Association of Australia, the Kytherian Association of Queensland, the Kytherian Association of QLD and the Kytherian Brotherhood of QLD for their invaluable help and continued support of *Kythera Summer Edition*, allowing us to keep the Kytherian community, the diaspora and philokytherians informed.

IN THE STORY OF PANDORA, she opens a sealed jar containing every evil of the kosmos subsequently unleashing them onto humanity, with Hope being the last of the jar's contents. What Hope was doing in a jar of evil is open to debate, after all, Greeks are famous for analysis, dialogue, and the use of metaphor.

Perhaps it was with Hope, alongside his sensitive intelligence, that the poet and philosopher Solon introduced democracy to the evils of 6th century BC Athenian politics. A concept that in its ideal form creates a more just and balanced society.

Democracy has gone through cycles of chaos and corruption throughout human history. Today the evils of Pandora's misguided curiosity run rampant and unchecked all over our planet - unless Hope comes with its tougher cousins Action and Protest the beauty and privilege of democracy will weaken even more.

This map is dedicated to a slogan 'Ψωμί, παιδεία, ελευθερία' (bread, education, freedom) born of protest against the military rule in 1970s Greece, overthrowing an already corrupt office with a legendary brutality of its own.

Here on this restful island while there is little regard for the educators and medical professionals who go unhouses, no consensus taken on the destruction of natural environment, no justice served for the victims of evils in our governing offices, we can predict our sustenance, our young minds and eventually our freedom to be at risk. Hope fell in with bad company inside that jar. Let's thank all-giving Pandora for setting it free.

Daphne Petrohillos

Ομπρέλα
CAFE BRUNCH BAR

Εραιοσθένους 21, Παγκράτι 11635
ombrelacoffeebar@gmail.com
@ombrela_cafe_brunch_bar
213 047 0388

vilana
studios

Kalamos, 80100 Kythera
2736.031910 - 6944.209409
vilanastudios@gmail.com
<https://vilanastudios.com>

best quality sound systems
on Kythera!
Trust us to shape the tones
for your every event

Pit Kominos
Tel: 6978.292004
E-mail: pitkominos@hotmail.com
www.porfyraaudio.com

TOXOTIS
GRILL RESTAURANT

PURE LOCAL PRODUCTS
LIVADI 80100 KYTHERA / T: 2736.031781

I LOVE KYTHERA stickers & souvenirs
exclusive to Vivilogatos bookstore in Livadi

Livadi, Kythira 80100
T: 2736037077 - E: kalligerospanos7@gmail.com

KOSTA DINOS
Car Maintenance & Servicing / Car Rentals

Tel: 698 599 1846 / WhatsApp: 698 599 1846
email: kdinos@outlook.com
web: www.kdinos.com
Car Rentals: www.kdinos.com/rentals
facebook: KostaDinos

How to get to Kythera

By sea from Neapoli • TRITON FERRIES, f/b PORFYROUSA Neapoli 27340-22644, 27340-23480, 6987.097954 • From Piraeus & Gytheion Aqua Jewel Sea Jets 27330-22207, 210-7107710 • By plane Olympic Air +30.210.3550500

Automatic dialing code 27360

Where to stay

Agia Pelagia - Pelagia Aphrodite Hotel 33926/6979.330086

Potamos - Lidia Boutique Hotel, 31090, 6945.193970

Chora/Kapsali - +30.6947.627353

Dokana Houses & Keramoto, 6932.294169

Diakofti - Agnadi 33648/6948.623466

Goudianika-Holiday Retreat +447956318888

Kalamos - Vilana Studios 6944.209409

Pitsinades - Traditional Guesthouse

Xenónas Fos ké Chóros 6980.729399

Rent a car & Taxi services

KostaDinos 6985.991846

Panayotis Rent a Car & Motorent 31600 / 6944-263757, Diakofti port, Airport, Kapsali

Kythira Taxi private transfers & tours. Beach hopping. Ilias Progoulakis, 6944.260571

Taxi Theodoros Stratigos 6944.441482

Adventures on Kythera

Kapsali Alexandros Glass Bottom Boat 6974.022079

Potamos Pyrgos House Sea Kayak & Mountain Bike tours, Guided Walks 6989-863140

Kapsali Kythera Dive Centre Padi Scuba Diving 37400, 6944-314152

Where to eat

Avlemonas - Sotiris 33722

Kapsali - Magos 31407

Kapsali - Chrysopsaro 31032

Kapsali - Trattamento 37226

Karavas - Lemonokipos 33354

Livadi - Toxotis 31780 & Pierro's 31014

Mylopotamos - Platanos 33397

Pitsinianika - Chalikokou 34377

Potamos - Kapsalakia 38313

Coffee time

Aroniadika - Grigorakis 33971

Livadi - Zatheon 31754

Mylopotamos - Platanos 33397

Potamos - Astikon 33141

Potamos - Kafenion o Potamos 34191

Local products

Athimari - bio honey, Mitata 33010,

6977.692745

Kalokairines-pure thyme honey, 38100

Maneas - General Store 33308

Roussos - ceramics Kato Livadi/Chora 31124/31402

Stavros - fatourada, Chora 31857

Sym...Veni - local products, handmade souvenirs, Mylopotamos 34378

Toxotis - products of Kythera, 31781

Techno assistance

Exandas internet provider, computer sales & mobile phones, bill payments, books, office supplies, scanning, photocopying, newspapers & magazines Potamos 33149/33249, e-shop: exandas.com.gr

Art & Culture

Follow your art gallery / Chora, Kapsali, see exhibition program p. 15.

Open Air Greek Music Concerts *Melina Aslanidou* & *Sofia Manou*, 20.06 Kapsali

• *Dimitris Basis*, 22.07 Agia Pelagia • *Grigoris Bithikotsis*, *Stavroula Esambalidou*, *Kefthos Choir*, 29.07, Municipality of Kythera

The Friends of Museums of Kythera 09.09, *Kefthos Choir* sings for the Migration Museum of Kythera, Zeidoros Amphitheatre in Kapsali

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

• 13.09, Meet *Winnie the Witch* and her creator, illustrator of children's books, Korky Paul. Municipal Library, Kondolianika 20.00 • FMK info: 6977.091117

Kythera Summer Edition kse.1993@yahoo.gr